
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

FARKLI ÜLKELERİN MASAL KİTAPLARINDAKİ RESİMLEMELERİN GENEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Sinem Çakır

YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ŞUBAT, 2017

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren on iki ay (12) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Sinem

Soyadı : ÇAKIR

Bölümü : Resim-İş Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Farklı Ülkelerin Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Genel Özelliklerinin İncelenmesi

İngilizce Adı : The Study Of General Characterıstıcs Of The Illustratıons In The Fable Books Of Dıfferent Countrıes

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Sinem ÇAKIR

İmza: : ……..

JÜRİ ONAY SAYFASI

Sinem ÇAKIR tarafından hazırlanan "Farklı Ülkelerin Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Genel Özelliklerinin İncelenmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Alev KURU

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi ……

Başkan: Prof. Dr. Serap BUYURGAN

Görsel Sanatlar ve Tasarımı Bölümü Anabilim Dalı, Başkent Üniversitesi ……

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞEREN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi ……

Tez Savunma Tarihi: 08/02/2017

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü ……

TEŞEKKÜR

Prof. Dr. Alev Kuru' ya , Prof. Dr. Serap Buyurgan' a, Prof.Dr. Meliha Yılmaz' a, Doç.Dr. Meltem Katırancı' ya, Doç.Dr. Seyit Ateş' e, Yrd. Doç. Dr Sema Sulak' a, Arş. Gör. Zerrin Mercan' a, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Uysal' a tezime katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Kardeşim Bilgehan Çakır' a ,

Nesrin ve Metin' e, Şaziye ve Sami Kocacık'a, Aysel Ganbarlı' ya, Ksenia Panteeva'ya, Nehir Akansu'ya, Aysel Asadova' ya ve Liaman Hankishiyeva'ya, Mustafa Kılınç' a, Ece Özbay'a, Nevsale Durbay' a, Figen Kaleözü' ne, Sena Saban' a ve Eylül Karabağ' a,

Tüm destekleri için teşekkür ederim.

İsteklerime ulaşabileceğim yerlerde olmama bitmeyen fedakarlıkları ile imkan sağladıkları, her şekilde her an yanımda oldukları için teşekkür etmem yeterli olmayacağından, onlara sahip olduğum için başka şansa ihtiyacım olmayan anne ve babama benim oldukları için sonsuz şükürler olsun.

Anneanneme...

FARKLI ÜLKELERİN MASAL KİTAPLARINDAKİ RESİMLEMELERİN GENEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Sinem Çakır

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Şubat, 2017

ÖZ

Bu araştırmada farklı ülkelerin masal kitaplarındaki resimlemelerin genel özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti'nde 2009 yılından sonra basılan bir masal kitabı seçilmiştir. Masal kitaplarındaki resimleme özelliklerini belirlemek amacıyla Mercan(2015) tarafından geliştirilen biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk boyutlarından oluşturulmuş beşli likert tipinde olan Kitap Resimlemelerini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Masal kitaplarının resimleme özelliklerine ait toplam puanlara göre en düşük puan Türkiye'de basılan, en yüksek puan ise Fransa'da basılan masal kitabının olduğu görülmüştür. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarındaki genel resimleme özelliklerinin, resimlemelerin biçimsel özelliklerinin, resimleme-metin ilişkisinin ve resimleme-çocuk ilişkisinin ülkelere göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Resimli Çocuk Kitapları, illüstrasyon, İllüstrasyon – Metin ilişkisi, Resimleme Çocuk ilişkisi, İllüstrasyon Özellikleri

Sayfa Adedi : 108

Danışman : Prof. Dr. Alev KURU

THE STUDY OF GENERAL CHARACTERISTICS OF THE ILLUSTRATIONS IN THE FABLE BOOKS OF DIFFERENT COUNTRIES

(M.S. Thesis)

Sinem Çakır

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

February, 2017

ABSTRACT

The review of general characteristics of the illustrations in the fable books of different countries has been aimed in this study. To this end a fable book which has been published after 2009 from Turkey, Germany, Spain, France,Russia and the Czech Republic has been singled out. The morphological characteristics which have been developed by the Mercan(2015), the five point likert type Book Illustrations rating scale which are composed of the illustration-text relation and the illustration-child dimensions have been employed to describe the illustration characteristics in the fable books. It has been found that the lowest score has been obtained by the one which is published in Turkey, the one which is published in France has scored the high mark in terms of total scores of the characteristics of the illustrations in the fable books. It has been concluded that the general illustration characteristics, the morphological characteristics of the illustrations, illustration-text relation and illustration-child relation in the books which have been published in Turkey, Germany, Spain, France, Russia and the Czech Republic are significantly diverse in reference to the countries.

Key Words : Illustrated children's books, Illustration, Illustration-text relation, Illustration-child relation, Illustration characteristics.
Page Number : 108
Supervisor : Prof. Dr. Alev KURU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ii
JÜRİ ONAY SAYFASI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZ v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
TABLOLAR LİSTESİ x
BÖLÜM 1 1
GİRİŞ 1
Problem Durumu 1
Problem Cümlesi 3
Alt Problemler 3
Araştırmanın Amacı 4
Araştırmanın Önemi 4
Sınırlılıklar 4
İlgili Araştırmalar 4
BÖLÜM 2 9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE 9
Sanat 9
Resim 9
Resimleme (İllüstrasyon) 10
İllüstrasyon Tarihi 11
İllüstrasyonun Çeşitleri 11
Tasarım 11
Yazı 12
Tipografi 12
Tipografi - Yazı 12

Tipografi – İllüstrasyon **12**
Çocuk Yazını / Edebiyatı **13**
Çocuk Kitaplarının Önemi **15**
Resimli Çocuk Kitapları **15**
Masal **18**
Masal Türleri **19**
Masal ve İllüstrasyon İlişkisi **19**
Okul Çağında Çocuk (7-9) Yaş **20**
BÖLÜM 3 ..... **25**
YÖNTEM **25**
Araştırmanın Modeli **25**
Evren ve Örneklem **25**
Veri Toplama Araçları **26**
Kitap Resimlemelerini Değerlendirme Ölçeği **26**
Masal Kitabı **26**
Verinin Toplanması **27**
Verinin Analizi **27**
BÖLÜM 4 ..... **29**
BULGULAR VE YORUM **29**
Resimleme Özellikleri Ölçeği Puanlama Güvenirliğine İlişkin Bulgular **29**
Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **31**
İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular **48**
Üçüncü alt Probleme İlişkin Bulgular **51**
BÖLÜM 5 ..... **57**
SONUÇ VE ÖNERİLER **57**
Sonuç **57**
Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar **57**
İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar **60**
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar **61**
Öneriler **61**
KAYNAKÇA **63**
EKLER **69**
EK-1. Rotkäppchen (Kırmızı Başlıklı Kız) Almanya'da basılan masal kitabı **70**

EK-2. Červená karkulka (Kırmızı Başlıklı Kız) Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitabı.....72

EK-3. Un Petit Chaperon Rouge (Kırmızı Başlıklı Kız) Fransa' da basılan masal kitabı.....77

EK-4. Caperucita Roja (Kırmızı Başlıklı Kız) İspanya' da basılan masal kitabı.....80

EK-5. Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka) (Kırmızı Başlıklı Kız) Rusya' da basılan masal kitabı 85

EK-6. Kırmızı Başlıklı Kız (Türkiye' de basılan masal kitabı).....93

EK-7. Almanca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi 98

EK-8. Çekçe Masal Kitabının Türkçe Tercümesi 100

EK-9. Fransızca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi.....102

EK-10- İspanyolca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi.....103

EK-11. Rusça Masal Kitabının Türkçe Tercümesi 105

EK-12. Resimleme Özellikleri Değerlendirme Ölçeği.....108

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *Biçimsel Özelliklere İlişkin Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları* 29

Tablo 2. *Resimleme-Metin İlişkisine Ait Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları*.....30

Tablo 3. *Resimleme-Çocuk İlişkisine Ait Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları*.....30

Tablo 4. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme Özelliklerine İlişkin Bulgular*.....31

Tablo 5. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimler ilk bakışta anlaşılabilecek kadar nettir." Maddesine İlişkin Bulgular*.....32

Tablo 6. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimler ilgi çekicidir." Maddesine İlişkin Bulgular* 33

Tablo 7. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerin renkleri amacına uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular* 33

Tablo 8. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerde duygular etkili biçimde ifade edilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular* 34

Tablo 9. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerde hareketler net ifade edilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular* 34

Tablo 10. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerde içinde bulunulan ortam iyi canlandırılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular*.....35

Tablo 11. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemelerin sayfada konumlandırılması uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular*.....36

Tablo 12. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemelerdeki desenlerde oran-orantı sağlanmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular*.....37

Tablo 13. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimleme tekniği (suluboya, pastel boya, bilgisayarda resimleme vb.) uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular*.....38

Tablo 14. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemeler özgündür." Maddesine İlişkin Bulgular*.....39

Tablo 15. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemeler estetik beğeni kazandıracak niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular* 39

Tablo 16. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Kitapta yer alan resimlemeler metni yansıtmaktadır." Maddesine İlişkin Bulgular*.....40

Tablo 17. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Resimlemede kullanılan öğeler (renk, boyut, şekil, desen) metne uygun seçilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular* 41

Tablo 18. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Resimleme metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır." Maddesine İlişkin Bulgular* 41

Tablo 19. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Metin ile resim birbirini tamamlamaktadır.." Maddesine İlişkin Bulgular* 42

Tablo 20. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Metinde uygun yazı karakteri seçilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular* 42

Tablo 21. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Metinde uygun büyüklükte yazı kullanılmıştır.." Maddesine İlişkin Bulgular*.....43

Tablo 22. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Sayfada uygun metin hizalamaları kullanılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular*.....43

Tablo 23. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler kitabın hitap ettiği yaş grubuna uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular* 44

Tablo 24. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler güdüleyici niteliktedir.." Maddesine İlişkin Bulgular* 44

Tablo 25. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemede kullanılan renkler çocuğun ilgisini çekecek şekilde kullanılmıştır."* Ma*ddesine İlişkin Bulgular* 45

Tablo 26. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemedeki unsurlar çocuğun soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olacak niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular*.....45

Tablo 27. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler çocuğun hikayeyi anlamasına yardımcı olacak kadar sık kullanılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular* 46

Tablo 28. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler çocuğun hayal*

dünyasını harekete geçirecek, onu düşündürecek niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular 46

Tablo 29. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler çocuğun hikaye konusu hakkında yeni ve farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular* 47

Tablo 30. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde 'da basılan masal kitaplarındaki resimleme özelliklerinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları* 48

Tablo 31. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Biçimsel Özelliklerinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları* 49

Tablo 32. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Resimleme-Metin İlişkisinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları* 50

Tablo 33. *Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Resimleme-Çocuk İlişkisinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları* 51

Tablo 34. *Almanya'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları* 52

Tablo 35. *Çek Cumhuriyeti'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları* 52

Tablo 36. *Fransa'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları* 53

Tablo 37. *İspanya'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları* 54

Tablo 38. *Rusya'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları* 54

Tablo 39. *Türkiye'de Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları* 55

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Kitaplar bireylerin ve toplumların ihtiyaç duyduğu hedef davranışların, nitelikli bir şekilde kazanılmasında büyük yer tutan önemli araçlardır. Bu araçlar ile bireyler ilk olarak erken yaşlarda çocuk kitapları olarak karşılaşırlar. Çocuk kitaplarının niteliği en az yetişkinler için olanlar kadar önemlidir, çünkü kitaplarla bu yaşlarda alınan entelektüel ve estetik tavır bireyin tüm yaşamını etkileyecek olan çok yönlü olgunlaşmanın ve hazırbulunuşluğun temelini atmaktadır.

Çocuk kitaplarının genel özelliği hangi ülkede ya da kültürde olursa olsun resimli olmasıdır. Aslıer' e (1983, s. 44) göre çocuk kitapları sadece resimli, çok resimli az yazılı veya az resimli ve çok yazılı olabilirler ancak hiçbir zaman resimsiz olamazlar. Çünkü küçük yaşlardaki bir bireyin hayatında görsel ifadeler önemli yer tutmaktadır. Bu kitaplardaki resimlerin amacı çocuğun dikkatini ve ilgisi çekmek, çocuğa kitabı sevdirmek, bir kavramı öğretmek, öyküyü anlatmak ya da öykünün anlamını güçlendirmek, çocuklarda beğeni ve farkındalığı geliştirmektir (Fang, 1996). Genelde okuma tembelliği olan çocuklara karşı resimli çocuk kitapları sadece ilgilerini çekmekle değil aynı zamanda okuma alışkanlığını da olumlu yönde etkilemekle de ön plana çıkmaktadır (Kara, 2012).

Nodelman' a (1996, s. 240) göre resimli çocuk kitapları içerisinde üç farklı anlatım şeklini içermektedir. Bunlar; sözel anlatım, resimsel anlatım ve her ikisinin birleşim

inden kaynaklanan anlatım şeklidir. Resimsel anlatım ve resimle birlikte sözel anlatımın içerisin de bulundurduğu anlatım içerisinde resim sanatını barındırmaktadır. Resim İprişoğlu' na (2010, s. 161) göre doğayı renk ve çizgilerle ifade eden bir sanat dalıdır.

Ancak buradaki resimler sanatçısının serbest çağrışımlı dışavurumları değil, içerisinde konuyla organik bütünlüğü olan resimlemelerin olduğu grafik sanatının göstergesidir (Aslıer, 1974, s. 34). Resimleme diğer bir tabir ile illüstrasyon; kitap içindeki bir yazıyı açıklayan veya süsleyen resim olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2005, s. 956).

Herhangi bir sanatsal ürün ortaya konulacağı zaman, kullanılan malzeme ne olursa olsun yaratıcısının ilk durağı tasarımdır. Tasarım ile ilgili bir çok tanımlama mevcuttur. Tepecik'e (2002, s. 27) göre zihinde canlandırılan bir olayın projesi, çizimi veya üç boyutlu görüntüsü olarak uygulanan ve ortaya konulan eserlerin tümüne verilen isimdir. Güngör' e (2005, s. 5) göre bir şeyin şeklini zihinde canlandırmak ve tasavvur etmektir. Arıkan' a (2008, s. 10) göre tasarım;tasarımcının zihninde oluşturduğu yaratıcılık özelliği olan düşüncenin ilk halidir. Estetik süzgeçten geçirerek üzerine düşünüldüğünde ise tasarım sanatsal araçlarla gerçeklikteki olayların ve nesnelerin dış görünüşünün yeniden üretimi olarak ele alınmaktadır (Eroğlu, 2003, s. 161). Çocuk kitaplarındaki resimler de yaratıcısının tasarımı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu tasarım sürecinde temel tasarım ilke ve elemanları dikkate alınmaktadır.

Temel Tasarım ilkeleri; tekrar, denge, ritim, uygunluk, zıtlık, birlik, aralık, egemenlik, ölçü-oran ve koramdır. Temal tasarım elemanları ise; nokta, çizgi, ton, doku, renk, leke, biçim, form, boyut, boşluk-doluluk ve yöndür (Atmaca, 2014, s. 8). Çocuk kitap resimlemelerinde temel tasarım ilke ve elemanları önemli yer tutmaktadır. Bunların da yanında hitap ettiği çocukların yaşlarına uygunluk ve metin ile ilişkisi resimlemenin diğer önemli başlıklarıdır. Hangi kültürde ve ülkede çıkarılırsa çıkarılsın işlevi ve yaratım süreci aynıdır. Örneğin "Kırmızı Başlıklı Kız, Kül Kedisi, Yedi Cüceler" gibi çocuk masal kitaplarının bir çok ülkede basımı vardır. Her birinin resimleme basamakları aynı ancak resimlemeleri bir birinden farklıdır. Bu çalışmayla birlikte farklı ülkelerdeki masal kitaplarının resimlemeleri incelenecektir.

Bu araştırmayla farklı ülkelerdeki masal kitaplarında yer alan resimleme örnekleri karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Bu inceleme sonucu çıkan sonuçların masal kitaplarının geliştirilmesine katkı sağlanması umulmaktadır.
Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

Problem Cümlesi

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimleme özellikleri ülkelere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Alt Problemler

- Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimleme özellikleri nasıldır?
    a) Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri nasıldır?
    b) Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarının resimleme-metin ilişkisi nasıldır?
    c) Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarının resimleme-çocuk ilişkisi nasıldır?
- Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimlemeler
    a) biçimsel özellikler
    b) resimleme-metin ilişkisi
    c) resimleme-çocuk ilişkisi

    bakımından anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarına ait puanlar,
    a) Türkiye'de basılan masal kitaplarında,
    b) Almanya'da basılan masal kitaplarında,
    c) İspanya'da basılan masal kitaplarında,
    d) Fransa'da basılan masal kitaplarında,
    e) Rusya'da basılan masal kitaplarında
    f) Çek Cumhuriyeti'nde basılan kitaplarda

    anlamlı farklılık göstermekte midir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin karşılaştırmalı olarak, biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme- çocuk ilişkisi açısından incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi

- Masal kitaplarında yer alan resimlemelere yönelik araştırmaların azlığı açısından,
- İllüstrasyon ile ilgili çalışmaların azlığı açısından,
- Aynı masal üzerine yapılan resimlemelerin illüstratöre göre farklılıklar göstereceğinin ortaya konması açısından,
- Resimlemelerin ülkeden ülkeye farklılık gösterebileceğinin ortaya konması açısından,
- Konu ile ilgili çalışmaların azlığı açısından,
- Araştırma sonuçlarının diğer araştırmacılara kaynak oluşturması açısından,
- İleride yazılacak masal ve ders kitaplarının resimlemelerine ışık tutması açısından araştırma konusu önemlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- 2009 yılından sonra basılan masal kitaplarından Kırmızı Başlıklı Kız masalı ile,
- Araştırmaya dahil edilecek ülkeler; Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti ile,
- Resimleme özelliklerinden biçimsel özellikler, resim-metin ilişkisi ve resim-çocuk ilişkisi ile

sınırlandırılmıştır.

İlgili Araştırmalar

Sarı (2006), *Çocuk kitabı illüstrasyonları üzerine bir araştırma ve bir örnekleme çalışmasında* çocuk kitapları illüstrasyonları hakkında genel bilgilerin neler olmaları

gerektigi, islevleri, türleri, teknikleri, çocugun kitapla olan iliskisini, temel özellikleri, fiziksel özellikleri,araştırmanın genelinde bahsedilen çocuk kitabı illüstrasyonlarının taşıması gereken özelliklerini barındıran illüstrasyon örnegi kapsamında bir çalışmayı içermektedir. *Bu çalışma sonucunda; e*ger illüstrasyonlar ticari kaygılarla yapılırsa ve kalıplaşmış, çirkin çizimlere dönüşürlerse çocuğun gelişimini olumsuz etkileyebilecegi, ülkemizde sadece çocuk kitapları illüstrasyonu yaparak hayatını devam ettirmenin oldukça güç olduğundan çocuk kitapları illüstrasyonunun ayrı bir ugraş alanı olamadığı ve buna bağlı olarak alanda yetişmiş çok insanımızın ve dünyaca tanınan sanatçılarımızın çıkmıyor olmasının sebebi olarak görülmektedir.Yabancı (batılı) yayınlarda belli hassasiyetlerin yakalanmış olduğu ancak bu ürünlerin bize tamamen aktarma yoluyla geçtiği ve telif eserlerimizin sayısının çok az olduğu vurgulanmıştır.

Tontu (2008), İllüstrasyonların İlköğretim Birinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarındaki Görsel Etkililik Durumlarını değerlendirmiştir. MEB' e bağlı okullurca okutuan 1., 2. Ve 3. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki illüstrasyonlar incelenmiştir. Sonucunda, İlköğretim birinci sınıf türkçe ders kitaplarındaki illüstrasyonlarda desen yeterliliği, hedef kitlenin gelişim özelliklerine uygun içerikte düzenlenmesi ve anlamayı kolaylaştırması açısından yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Kitapların, çocukların görsel eğitim ve düşünce biçimlerinin oluşturulmasında çok önemli yeri olduğunu ve buna rağmen özenli bir resimlemeden yoksun oldukları, ifadesiz, anlamsızlaştırılmış, dekoratif sunumlu illüstrasyonlarla dolu olduğu vurgulanmıştır.

Kayhan (2010), İlköğretim I.Kademedeki Öğrencilere Okutulan Masal Kitaplarındaki İllüstrasyon özelliklerini araştırmıştır. Araştırmanın doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. 7-9 yaşa hitap eden 5 farklı kitap incelenmiştir. Araştırma sonunda; Çocuğun 6–9 yaş döneminde sembollerle düşünmeye başlamasıyla, bu döneme yönelik tasarlanan çocuk kitaplarında, nesnelerin kavram ya da olguların zihinsel imgeleri üzerine oldukça fazla yer verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Gülpınar (2010), Görsel Kavramlar, İllüstrasyon Ve Çocuk Kitapları üzerine bir çalışma yapmıştır. Türkiye' de resimli çocuk kitaplarının tarihsel gelişimi içinde incelenerek yayıncı, tasarımcı ve tüketicinin durumları ele alınmıştır. Sonucunda, Çocuklar kitaplarının resimlenmesinde çocuğun yaşı, psikolojisi iç dünyasının göz önünde bulundurulması gerektiği, En önemlisi de resimleyiciden çok zengin bir hayal gücü, yaratıcı çizim, çocuktaki zihinsel ve fiziksel gelişmeyi anlayarak resmetmesi gerektiği, gelişmiş ülkelerin

kitapları ile, bizim kitaplarımız karşılaştırıldığında, arada büyük düzey farkının olduğu, çoğunlukla üçüncü hamura bastırılmış, zevksiz

illüstrasyonlarla üst üste hiçbir düzen fikri düşünülmeksizin yerleştirilmiş metinlerle güç okumaya sebebiyet verecek yazı karakterleri ile hazırlanılmış bu kitaplarla çocukların estetik beğenilerinin geliştirilemeyeceği vurgulanmıştır. Yayıncılar, çocuk kitaplarını yayımlamanın bir ticari faaliyet olma düşüncesinden çıkarmaları gerektiğini, ekonomik koşullar sebebi ile de çocuk kitabı

ya da kuramsal olarak bu işle uğraşan grafik sanatçısı öğretim üyelerinin konuyla ilgili olarak benzer ve farklı düşünceleri alınarak yorumlar getirilmiştir.

Sonuç olarak, yayınevlerinin, çocuk kitabı yazarlarının, öğretmenlerin, anne-babaların onların bu düşüncelerinden yararlanmaları gerektiği, çocukların estetik duyarlıklar kazanması açısından oldukça önemli olduğuna değinilmiş diğer taraftan da çocuk kitabı tasarımının sanatsal yeterliğin yanı sıra, çocuğu tanımayı gerektirdiği için bu alana yönelecek sanatçıların çocuk psikolojisi, çocuğun algısal özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları vb. Konularda yetiştirilmeleri gerektiği vurgulanmıştır. satışlarının yeterince oluşmamasından dolayı, yayıncı, resimleyici ve okuyucunun da bu durumdan olumsuz etkilendiğini belirtmiştir.

Aşılıoğlu (2011), Grafik Sanatçılarının Çocuk Kitaplarının Grafik Tasarımına İlişkin Görüşlerine ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Betimsel nitelikli tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmada görüşme ve doküman incelenmesi yapılmıştır. Okulöncesi dönem çocukları için kitap tasarlayan

Alıcı (2012), İlköğretim Düzeyinde İki Dilde Yazılmış (Türkçe-Almanca) Çocuk Kitapları Üzerine Bir İçerik İncelemesinde bulunmuştur. Almanya´da iki dilli çocuklar için hazırlanan çocuk kitapları öncelikle genel özellikleri açısından değerlendirilmiş, seçilen 12 çocuk kitabı içerik incelemesi yolu ile çocuk kitaplarında bulunması gereken nitelikler açısından belirlenen ölçütlere göre uygun olup olmadıkları incelenmiştir. İnceleme sonucunda; Kitapların büyük çoğunluğunda resimler renkli ve canlı olduğu bunun da çocukların kitaba ilgisini arttıracağı, yazılanların resimlerle desteklenmesi anlamayı kolaylaştırıp unutmayı engelleyeceğini belirtmiştir bununla birlikte çizerlerin çocuk kitabı resimlendirmenin temel amacına göre, çocuğu iyi tanıyan, onun ilgi ve gereksinimlerini bilen usta birer sanatçı oldukları ölçüde başarılı olduğunu vurgulamıştır.

Çetin ve Cir, (2016), farklı kültürdeki çocuk kitaplarının resimlendirme tekniklerinin ve görsel özelliklerinin incelenmesi başlıklı araştırmasında, doğu avrupa ülkeleri, batı avrupa

ülkeleri, doğu ülkeleri ve Türkiye' den edinilmiş çocuk kitaplarını araştırmıştır. Bu amaçla; altı maddeden oluşan Kitap Resimleri Kontrol Listesi ile kitabın adı, basım yeri, yılı, resimlemelerin boyutu, renklerin özellikleri, çizim teknikleri, karakterlerin özellikleri başlıklarına ilişkin veri toplanmıştır. İncelenen çocuk kitaplarında karşılaşılan resimlerin, yayınladıkları toplumların sosyo ekonomik ve eğitim özelliklerine göre farklılaştığı görülmüştür. Araştırmaya alınan ülkelerden ilgili görülenleri sonuçları şöyledir; Rusya' da basılan çocuk kitaplarının resimlendirmelerinde çizgilerle boyama, ince çizgiler ve renkli boyama kalemleri kullanımı ağırlıktayken, Fransa İspanya ve Almanyadaki çocuk kitaplarının canlı yaratıcı, dinamik çizimlerle beraber renk ve ton zenginliğinin ön planda olduğu bulunmuştur. Türkiye'deki çocuk kitaplarında ise orta boy resimleme yani tek sayfa üzerine yapıldığı ve renklerin açık renk gölgelendirme ve tonlama tekniğinin sıkça kullanıldığı görülmüştür.

Konu ilişkin çalışmalar yukarıda belirtilen çalışmalar ile kısıtlıdır. Çalışmalarda çocuk kitapları resimlemeleri ve çocuk illüstrasyon ilişkisine, ilköğretim birinci kademe ders ve masal kitaplarındaki görsellere dair araştırmalar yapılmıştır. Ancak ülkelerarası masal kitaplarının resimlemelerinin 7-9 yaş grubuna uygunluğu ile ilgili karşılaştırmalı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

BÖLÜM 2

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sanat

Sanat; insanın doğasında var olan konuşmak veya gülmek gibi birçok sıradan alışkanlığı kadar farkında olmadan gerçekleştirdiği bir eylemdir aslında. Bu doğal ihtiyaca yönelik dışavurumlardan oluşan her tür estetik ifade biçimi olarak nitelendirebileceğimiz Sanat; bireyin kendini ifade etme aracı olarak kullandığı dile göre değişecektir. Sanat yaratıcısının duygularını, değerlerini ve düşüncelerini taşır. Sanat bu duygu ve düşüncelerin estetik kaygı güderek gerekli malzeme kullanımı ile bir üründe ifade bulmasıdır. Bu malzeme ses, renk, üç boyutlu nesne yada hareket olabilir. Kullanılan malzemelerdeki farklılıklar, farklı sanat dallarını oluşturmaktadır. Genel bir ifadeyle sınıflandıracak olursak sanat; plastik sanatlar ve fonetik sanatlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Fonetik sanatlar için, işitsel; müzik, şiir, plastik sanatlar için ise görsel; resim, heykel ve mimariyi saymak mümkündür (İncearık, 2011, s. 2; Şişman, 2006, s. 15).

Resim

Resmi tanımlayacak olursak farklı yüzeylerde çizer madde aracılığı ile renkler, çizgi, leke veya tonlamalar ile oluşturulmuş iki boyutlu estetik anlam taşıyan kompozisyonlardır. Plastik Sanatların bir dalı olan Resim sanatı içinde barındırdığı konuya göre portre, natürmort, peyzaj, enteriyör gibi çeşitli isimler almaktadır. Resimler tarih öncesi dönemlerden beri insan yaşamında yer almıştır. Çünkü insan duygu ve düşüncelere sahip olmasıyla beraber, düşünebilen, hissedebilen, bunları harmanlayarak duygu ve düşüncelerini aktarmak isteyen bir varlıktır. İnsanın aktarımlarına araç olarak kullandığı, şu an hayatımızda olan yazının ve resim sanatının sebebi olacak olan mağara resimlemeleri insanlar için eski çağlarda ilk ortak dil olmuştur. Bu ortak dil kullanımını mağara duvarlarındaki doğayı ve hayatı betimleyen hayvan figürleri gibi çizimlerden görebiliriz.

Tarih öncesi çağlarda, insanlar haber vermek, avlanmak ya da korunmak gibi yaşam mücadelesi ile ilgili kaygılarının tümünü içinde taşıyan insani ihtiyaçları karşısında, resmi etkili bir ifade aracı olarak kullanmışlardır ve bu amaç altında resmin bir iletişim aracı olarak kullanıldığını mağara resimleri ile örnekleyebiliriz (Şişman, 2006, s. 16; Tezcan, 2011, s. 97).

Resimleme (İllüstrasyon)

İllüstrasyon, bir yazılı metnin vermek istediği mesajı veya alt mesajlarını güçlü bir şekilde aktarmak, anlaşılırlığını ve akılda nitelikli bir şekilde kalmasını sağlamak için yapılan iki boyutlu sanatsal uygulamaların tümüne verilen addır. İllüstrasyon denildiğinde ilk akla gelen kitapları süsleyen ve içinde yazılanları görsel yolla somutlaştıran iki boyutlu bazen üç boyutlu da olabilen kompozisyonlar olmasının yanı sıra, aslında bununla birlikte metni, okurun yaratıcılığıyla da birleştirerek var olan duruma yeni yorumlar getirebilmesini sağlayabilen resimlerdir (Keser, 2005, s. 173).

İllüstrasyon için benzer tanımlarla karşılaşmak mümkündür. Örneğin Green'e (2002, s. 34) göre illüstrasyon: hikaye, şiir ya da bir metni görsel açıdan süsleyerek daha kolay anlaşılmasını sağlayan resimlemelerdir.

İllüstrasyon (resimleme): metinlerde geçen olay örgüsünü daha kolay ve hızlı aktarmak, okul öncesi çocukların yada farklı dil, din, ırktan kişilerin bile yazıyı okuyamasalar dahi mesajı alıp anlayabilmelerini sağlayan tüm görsel tasvirleri ifade eder. Buradan yola çıkarak metin ile olan ilişkisi ve anlaşılırlığı önem taşımaktadır. Büyük Lügat ve Ansikopedi (1971, s. 1975)'ye göre resimler ile kitap içindeki bir yazıyı açıklama veya süslemeye resimleme; illüstrasyon denmektedir. Gönen (2015, s. 180)'in belirttiği üzere; Ortaçağ'da kitaplardaki resimlemelere aydınlatma anlamına gelen "illumination" adı verilir. Bunun yanısıra kitap resimlemelerinin asıl görevi de okuyucuyu aydınlatmaktır. Türkçe'de resimleme anlamında kullanılan illüstrasyon sözcüğü, Latincedeki aydınlatma anlamına gelen illumination fiilinden türemiştir.

Çocuklar için tarafından vazgeçilmez olarak nitelendirilmiş olan "İllüstrasyon" lar, çocukların estetik beğenilerininin ve yaratıcı düşüncelerinin gelişmesinde etkili olurlar, bu da buna duyulan ihtiyacın göstergesi niteliğindedir. Resimler metinlere göre daha uzun süre akılda kalır ve daha iyi hatırlanırlar. Sözlü ifadenin desteğe ihtiyaç duyduğu noktada,

daha etkileyici ve kolay aktarım sağlayan bir araç haline gelen illüstrasyon oldukça da dikkat çekicidir (Uzuner, Aktaş ve Albayrak, 2010, s. 723-724).

İllüstrasyon Tarihi

Mağara resimlerinden günümüze kadar üç boyutlu nesnelerin iki boyutla ifade bulma süreci illüstrasyonu beslemektedir. İllüstrasyonlar II. Yüzyıldan itibaren kitapların içerisinde yer almaya başlamıştır. Metinlerdeki öğretileri nitelikli bir biçimde kazandırmak ve okuma yazma bilmeyen halkı da bu öğretilerle aydınlatabilmek için, kitaplar illüstrasyonlarla desteklenmeye başlanmıştır. Bu illüstrasyonlar metin ile iç içe ya da metnin kenar boşluklarında yer alabilmektedirler (İçmeli, 1996, s. 130).

Teknolojinin ilerlemesi ve estetik beğeninin de gelişmesiyle kitaplarda yer alan illüstrasyonların niteliği de değişmektedir. XIX. yüzyıldan itibaren üretimin artması, ticaret sektörünün gelişmesiyle iş dünyasında reklama duyulan ihtiyaç, gazete ve dergilerde daha nitelikli illüstrasyonların yapılmasına sebep olmuştur (Tepecik, 2002, s. 79). Gönen' (2015) inde belirttiği üzere insanlar ilk çağlarda konuşmayı öğrenmeden önce resimleri kullanmış olmalılar ki bunu duvar resimleri üzerinden de düşünerek anlayabiliriz, resimleri anlamak sözcükleri anlamaktan daha kolaydır (s. 179).Çünkü dil farkı olsada resim sanatı evrenseldir, bu sayede bilmediğimiz dildeki bir kitabı da resimlemelerinden kolaylıkla anlamlandırabiliriz.

İllüstrasyonun Çeşitleri

İllüstrasyonu meydana getirmek için farklı teknikler kulanılabilir. Bunlar;

Kurşunkalem ve kurukalem tekniği, mürekkeple çizim tekniği, keçeli kalem ve marker tekniği, suluboya anilin tekniği, pastel boya tekniği, guaj boya tekniği, akrilik boya tekniği, karışık teknikler, püskürtme tekniği ve bilgisayar destekli teknikler olarak bilinmektedir.

Tasarım

İncearık (2011, s. 1) tasarımın; herhangi bir araç ve malzeme yardımı ile 3 boyutlu ya da 2 boyutlu bir şekilde yüzey üzerine çeşitli aktarım yolları ile oluşturduğu, insanın duyuları aracılığıyla algılayabileceği çeşitli görsel öğeler olduğunu ifade etmiştir.

Yazı

İnsan dilinin, en gelişmiş iletişim türü olduğunu vurgulayan Uçar (2004, s. 94), yazının tanımını seslerden oluşan bu iletişim biçimimizin işaretler dizgesi halini aldığında oluştuğunu ifade ederek yapmıştır.

Tipografi

Yazı tasarımının oldukça zaman alan bir çalışma olduğunu, bunu tasarlayanların bir yazı ailesi; yani yeni bir alfabe oluşturabilmek için verdiği emeğin sürecinden kıyasla ölçecek olursak bir yazı formu için aylarca vakit harcamalarını göz önünde bulundurarak anlayabiliriz. Tipografi; grafik tasarımın önemli elemanlarından biridir, farklı; Kril, Çin, Arap vb. gibi alfabeler olsa dahi tasarlanan yazı sanatı hepsinde aynı öneme sahiptir diyen Uçar (2004, s. 95) "Tipografi'nin" dilin, insanlığın, form ve biçimlere yansımış varlık yansıması olduğunu belirtmiştir.

Tipografi - Yazı

Ambrose & Harris ' e (2012, s. 38) göre; tipografi yazıya dökülmüş bir fikrin görsel bir ifade ile biçimlendirilmesi, tasarıma karakter ve duyguyu veren en etkili unsurlardandır ve yazının tasarım ile aldığı bu yeni biçim konu olan fikrin ulaşılabilirliğini ve okuyucuda bıraktığı etkiyi ayırdedici şekilde değiştirecektir.

Uçar (2004, s. 106) ise tipografiyi; yazının ilk görevinin işaretler aracılığıyla düşünce ve bilgiyi aktarmak olmasından dolayı, yazıdan bir adım ilerisi, yani yazının sanat ile yüceltilmiş hali olarak görmektedir . Tipografi çağdaş sanat akımları içinde önemli bir yere sahip olan , kimi eleştirmenlerin " mesaj sanatı " şeklinde adlandırdığı bir tarzda önemli bir malzeme olarak yer alır. (Uçar, 2004, s. 107)

Tipografi – İllüstrasyon

Tipografi her ne kadar konuyu ifade edecek, duyguyu yorumlayarak yeni bir ifade getirecek etkili bir şekilde akılda kalması için alt mesaj içerecek olsa da illüstrasyon ile arasında oldukça çarpıcı bir fark vardır. İllüstrasyon, bir durumu özetlerken o konuyu, duygu ve hareketler ile bize daha resimsel ve gerçekçi boyutta verdiğinden, tipografi; ritim,

renk, çizgi gibi benzer değerleri taşısa da illüstrasyon ile arasındaki fark karşılaştırılamayacak boyuttadır. Tipografi tasarım değeri taşıması ve harcanan zaman ve emek açısından çok önemli bir yere sahip olduğu halde, amaçları konuyu yada hikayeyi güçlendirmek, desteklemek gibi benzer sayılsa da etkililik açısından illüstrasyonun farkedilir bir şekilde önde olacağı tartışmasızdır.

Büyükler için bilmeyenler olsa da tipografi daha anlaşılır dediğimizde bile çocuklar için yazıdansa görseller kendisi ile özdeşim kurması açısından daha hızlı ve etkili boyutta olacaktır tipografi ise daha çok eğlendirmek açısından şekilleri itibariyle okuyucunun ilgisini çekme kısmını üstlenebilir. Nasıl ki felsefe gibi konuları soyut işlem basamağına erişmiş bir birey anlayıp yeni yorumlar getirip konuşabiliyorsa, Tipografi de bunun gibi daha gizli anlamlar taşımaktadır ki farketmek için bunu tanımak ya da oluşturulmuş soyutlamanın biraz daha farkına varmak gerekecektir. Van Krimpen; "Bir kitap, sadece kendisini sanatçının dekoratif etkisinden kurtarabildiyse gerçekten kitaptır." demistir.

Bu söylem ile tipografi ne kadar iyi olursa olsun illüstrasyonun yerini tutamayacağını ve illüstrasyonun önemi ile ilgili gerekli bir ısrarı temsil eder (Bland, 1962, s. 17).

Çocuk Yazını / Edebiyatı

Çocukluk çağında olan kişilerin hayallerine, duygu ve düşüncelerine hitap eden sözlü veya yazılı eserlerin tümü "Çocuk Yazını" olarak adandırılır (Oğuzkan, 1987, s. 216). Edebiyat, duygu ve düşüncelerin sözlü yada yazılı olarak güzel ve etkili bir şekilde aktarılması sanatıdır (Oğuzkan, 2013, s. 1). Buna göre çocukları derinden etkileyecek bu iki ürünün; edebiyat ve çocuk yazınının sonucu olan çocuk edebiyatı, yazılı boyutunda ele alacağımız için, resimlemeler ile birleştiğinde oldukça etkili bir hale gelir böylelikle çocuğun gelişimindeki olumlu ve olumsuz davranışlarını yönlendirmede önemli bir yere sahip olur. Bu sebeple çocuk edebiyatının önemini de vurgulamak gerekecektir. Çocuk yazınlarındaki resimlemeler herşeyden önce, çocuğun gelişimine faydalı olmak ve yaratıcılığına katkıda bulunmak amacı ile sanatçı veya tasarımcılar tarafından çocuğun yaş ihtiyaçlarına göre hazırlanmış olmalıdır ki; çocuklar estetik

Tunalı ' ya (2008, s. 13) göre; "«Estetik» sözcüğü Grekçe «aisthesis» ya da «aisthanesthai» sözünden gelir. «Aisthanesthai» sözcüğü de, duyu ile algılamak anlamına gelir. Estetik bu anlamda duyulan algının, duyusallığın sağladığı bilgi ile ilgili bir bilim olarak düşünülüyor." Beğeni ve sanatsal görüşü içselleştirip kiç;

> "İlbeyi Demir (2009, s. 17-18) ' in belirttiği üzere " sözcük anlamı olarak bakıldığında, sanatsal değeri olmayan, göstermelik, bayağı yoz, rüküş, gibi tanımlamalar yüklenebilen kiç, estetik değeri pek bulunmayan, genel beğeni düzeyine indirgenmiş biçimlerin kullanıldığı, temel kaygısı sanatsal bir yapıya sahip olmak yerine, sanatsal gibi gösterilen bir etkilemeyle yoğun olarak tüketilmek üzere yapılandırılmış ürünleri tanımlamak için kullanılmaktadır. Kiç ürünlerde biçim, yalnızca kolay beğenilme ve yüzeysel bir etkileme yoluyla hızlı bir tüketilme özelliğine sahiptir denebilir."

ve popüler kültürün; "çoğunluğu temsil eden yeni kültür" (İlbeyli Demir, 2009, s. 43) yozlaşmasından uzak kalabilsinler. Ülkemizde de bu alanda boşluklar bulunmaktadır. Boşluğun nedenleri arasında popüler kültüre yenilen sürümden kazanma politikası içinde olan yayınların olması ve bu anlayışın tasarımcıya harcayacağı parayı kendine kar sayan ideolojiye sahip olmasıdır. Asutay' (2013) e göre çocuk yazını kavramının kesin olmasa da göreceli olarak 1 ile 12 yaş arası gibi bir yaş aralığını kapsadığı düşünülmektedir (s. 268). İllüstrasyonlar çocukların hayal kurmasına müsaade edecek şekilde ilgi çekici olmalı ve merak uyandırmalıdır. Resimleme konu içinde geçen olay ve konuların hepsini vererek metne karşı isteksizlik yaratmamalıdır. Resimleme ve Metin birbirlerini destekler nitelikte tamamlayıcı olmalıdır. Anderson (2010, s. 63)' a göre iyi bir resimli kitap, metinde yer alan durum ve mesajları resim yoluyla da anlatabilmektedir. Çocuk edebiyatının niteliği büyük önem taşımaktadır. Çünkü çocuklara yazıya ek olarak yapılan resimlemeler ile bir çok alt mesajlar iletilebilir. Bunun yanında çocukların 3 yaş sonrasından itibaren renkli kitaplara olan ilgisini düşünecek olursak konuyu ilk önce resimden anlamlandırmaya çalışan çocuk okumayı öğrenme ile birlikte, resimlerin yazı ile olan dengesinin doğruluğu hem merakını arttırabilir hem de fazla özetleyici olursa okumaya karşı ilgisizlik yaratabilir. Yalın ve doğru bir anlatım her ikisine karşı olan merakı diri tutacaktır. Çocuk Edebiyatı; soyut işlem basamağına erişmemiş bir çocuk için kullanılan dil; soyut konuların somutlaştırılabilmesi hem güdüleyici hem de anlaşılırlığını arttıracağından başarı duygusu ve okumanın devamlılığı için dikkat edilmesi gereken bir alandır. Yaratıcılığa teşvik ve doğru bir yönlendirme için hızlı anlama, problem çözme becerisini geliştirme ve dili doğru kullanma açısından çocuk edebiyatı önemlidir. Normal bir çocuğun büyürken doğal ihtiyaçlarının yanında ruhsal ihtiyaçları da olacaktır. Çocuğun bu anlamda ihtiyaçlarının karşılanmasında kendini daha hızlı geliştirmesi açısından çocuk edebiyatının rolünün büyüklüğünü vurgulamıştır (Oğuzkan, 2013, s. 5). En basit olarak kendini daha iyi ifade edebilen bir kişi ruhsal olarak da kendini daha iyi hissedeceğinden birçok açıdan başarılı bir kimliğe sahip olacak, kişiler ile doğru iletişim kuracaktır ve bu da sağlıklı bireylerin olduğu bir ortamın oluşmasının temelini oluşturur. Şirin' (1998, s. 10) e göre çocuk yazını; çocuğu ve çocukluğu anlatan bir tür değildir. Bir çocuğun nitelikli bir çocuk

kitabından beklentileri, kendisini yazarın hayal dünyasına götürerek yeni ufuklar açması, kendisini çocukluğundan çıkarmasıdır.

Gönen (1993, s. 83)' in de belirttiği üzere çocuğun ilk tanıdığı tür olan masal ve hikayeler çocuğun kitap ile ilişki kurmasında büyük bir etkiye sahiplerdir. Ülkemizdeki kitapların hem nicelik hemde nitelik yönününden eksikleri bulunmaktadır.

Çocuk Kitaplarının Önemi

Çocuk kitapları çocuğun akademik dilini ve ileride önünde olacak uzunca bir okul hayatını yani eğitim ve öğretimini kapsayacağı için çocukların kitaba karşı soğuk olmaması gerekir ki; Gönen (1993)' in de belirttiği üzere çocuğun kitap ile iyi ilişki kurması, sağlıklı ve sağlam temelleri olan bir eğitim alabilmesi için önemli bağlayıcı bir sebeptir (s. 83). Bu sebeple kitaplara karşı bu yaşlarda alınan tavır, okuldan meslek hayatına kadar gelişecek tüm eğitim süreci içinde etkili olacak ve çocuğun başarılarını yakından etkileyecektir. Çocukların keyifle vakit geçirdikleri bir etkinlik olarak kaldığı takdirde okuma, çocuk kitaplarının bunu aşılaması çok kolay olacaktır ve bu oldukça gereklidir. Çocuk kitapları resimler ile desteklendiğinde, çocuk kitabın resimleri ile iletişim içinde olur. Çocuğun kazanımlarının dil , kişilik, sanat görüşü, akademik dil gelişimi gibi bunun yanında ufkunu açacak bilgiler rol model alabileceği bir kişi olarak da yazarın hakkında verilecek bilgiler, çocuğun kendine model alacak irşeyler bulmasına hedef belirlemesine, anladıklarını yorumlayarak yeni fikirler geliştirmesine, belki bu sayede heveslenerek gelecek ile ilgili bir hayal kurmasına sebep olacak onu yapacağı işlerde doğruya teşvik etmede etken bir araç olacaktır. Bu sebeple çocuk kitaplarının resimlemeleri ve yazıları sürekli bir denetim altında tutulmalıdır. Gönen, Katrancı, Uygun ve Uçuş (2011, s. 264)' un da belirttiği üzere bir çocuk kitabının basım öncesi yayınlarda içeriğinin psikolog, ressam, grafiker ve eğitimci ve sanat eğitimcileri gibi uzman kişilerce çocuğun yaş düzeyine uygunluğu için incelenmesi bu alandaki kaliteyi arttırdığı gibi sonucunda doğrunun farkında olan, sanatı ve kiçi ayıran, olumlu olumsuz farklılıkları kolayca sağlıklı bir şekilde anlayıp görebilen bir nesile ulaştırmak gibi güzel bir amaca hizmet edecektir.

Resimli Çocuk Kitapları

Johan Amos Comenius tarafından 1658' de hazırlanan ilk resimli çocuk kitabı olan Orbis Sensualium Pictus' tur. Comenius metinle birlikte verilen illüstrasyonların çocuklar için

daha öğretici olacağını savunmuştur. Akabinde çocuklar için resimli kitap üretimi artmıştır (Rubin' den aktaran Keş ve Sarıca, 2014, s. 276).

Resim Sanatının insanın yaşamına girişi, resimli çocuk kitaplarıdır. Sanat eğitiminin kapalı olarak da olsa başladığı yerdir. İnsanlar görerek daha kolay empati kurmaktadırlar. Görerek özdeşim kurmak oldukça hızlı gerçekleşir.Görsel sanatların hayatımıza girdiği ilk yer olması onların değerini ve önemini arttırmaktadır. İyi yi ve güzeli buradan almak nasıl ki mümkünse kötü ve çirkini de bu yolla aynı hız ve kalıcılıkta öğrenmesi bu kadar hızlı olacağından yozlaşma ve argoların öğrenilmesini de kolaylaştıracağı açıktır ki bu çocuğun önündeki tüm yaşantısını etkileyecektir. Çocukların bilinçaltına oldukça hızlı yerleşen bu ilk etkinin izlerini silmek neredeyse mümkün değildir bu sebeple silemeyeceğimiz şeyleri yazmamamız en doğrusu olacaktır. İnsanlar çoğu deneyimi yaşayarak öğrenirler, bunlar birer tecrübe olarak kalır ancak bazı şeylerin tecrübeleri iz bırakır. Ve bunlar çocuklar için yıpratıcı olabilir. Bu yüzden çocuklara büyükler uzun zamanlardan beri ders veren öyküler, hikayeler ve masallar anlatırlar (Aslıer' den aktaran Külük, 2013, s. 396-397). Resimli Çocuk kitapları çocukların en çok keyif aldığı yazınlardır. Resimli çocuk kitapları iki grupta incelenmektedir; bunlar, Basit , Kavram kitabı ve Resimli öykü kitaplarıdır. İlk grup yazıların daha az olduğu konunun resimlerden anlaşıldığı kitaplar diğer grupta ise öykü daha çok sözcük ağırlıklı olur. Resimler öyküyü desteklemek ifadeleri daha çarpıcı kılmak, güçlendirmek amacıyla kullanılır. İlk grup daha çok okuma yazma bilmeyen çocuk grubu ikinci grup ise okuma yazmayı yeni öğrenmiş ve bilen grup için geçerlidir. İyi bir resimli kitabın yazılarının ve resimlemelerinin birbirini tamamlar nitelikte olması gerekir. Biri birinden daha az ya da fazla olmamalıdır (Gönen, 2015, s. 181). Az yazı, büyük ve renkli resimlerden oluşan öyküler, resimli kitaplar olarak adlandırılmaktadır (Nodelman' dan aktaran Gönen ve Balat, 2002, s. 164).

Metin ve Resim sayfa içinde sınırları olmayacak şekilde birbirlerinin üzerine gelecek tarzda tasarlandığı takdirde resmin metni, metnin de resmin etkisini kayberek birbirinin önüne geçmemesi ve okumayı kolaylaştırması için zıt renk kullanımının tercih edilmesi gerekmektedir (Karatay & Pektaş, 2012, s. 187). Baş ve İnan Yıldız (2015, s. 232)' ın yaptıkları çalışmada metnin önüne geçen yada gerisinde kalan illüstrasyonların bilişsel süreçte karmaşaya sebep olacağını düşünülmektedir. Çocuğun kitap ile olan ilk tanışıklığının sebebi çocuk kitaplarının içindeki resimlemelerdir ki çocuğun kitaba karşı oluşacak tüm yaklaşımını sağlayan ilk odak noktası olma özelliğini taşırlar. Bu görev anlamında çocuk kitaplarına ve resimler ile karşıya yani alıcıya vereceği mesajlardan

dolayı büyük sorumluluklar getirir; bu da okuma alışkanlığı gibi yaşamına etki edecek önemli bir özelliği pekiştirme ya da estetik algı, sanatsal değeri olan zevke sahip olma ve yaratıcı düşünme ve tüm bunları geliştirmesini sağlama görevini taşıdığı anlamına gelir. Bu da resimli çocuk kitaplarının önemini vurgulamaktadır (Kara, 2012, s. 225). Yapılan resimlemelerde illüstratörlere büyük görevler düşmektedir kendini sürekli yenileyerek dünyayı takip etmelidir ve bunun ışığında çalışmalarını güncelleyerek yeni yorumlar getirmeyi hedeflemelidir, bunları yaparken resimlediği kitabın çocuk kitabı olduğunu ve yaş grubunu düşünerek bilişsel düzeyi yaş beklentileri ile birlikte somut dönem özelliklerini taşıdığını unutmamalıdır, eğer ki çocuk grubu ergen yaş grubunu da içeriyorsa onların anlayacağı düzeye göre daha detaylı perspektif bilgisinin, ışık- gölge, oran-orantı gibi konulara daha fazla ayrıntı ile derinlemesine girebilir.

Oran - Orantı anlamında tüm nesne ve figürlerin kendi içinde taşıdığı uyuma, deforme ve stilize ederken formlarını bozmamaya, anatomiye sadık kalarak resmetmeye ya da okul öncesi bir gruba ait bir resimli kitap ise renklerin daha canlı ve göze çarpan daha iri, figür veya nesnelerin tek tek dikkat dağıtmayacak şekilde ve eğlendirici nitelikte olmasına dikkat etmelidir. Çocuk okuduğu mekan ve kişileştirmeleri resimlerde görmek isteyecektir. Resimlerin metnin içeriği ile çelişmemesi, olumsuz anlamlandırmalara sebebiyet vermemesi gerekmektedir. Resimsel anlatımlar, metinde geçeni birebir vermek yerine ayrıntılarla, ilgi ve dikkat çeken metnin anafikrini destekleyici, içeriği ile tutarlığa sahip olmalıdır (Kara ‘ dan aktaran Baş ve İnan Yıldız, 2015, s. 234). Resimlemeler, metin ile betimlenen durum ve olay aracılığıyla yaratılan ortamın hızlıca kavranmasını sağlar, okumadaki kavrama hızını da arttırır. Bir kitap resimlendiğinde okur semboller aracılığıyla da olaylara ve durumlara kendini ekler ve kendince kavramsallaştırır, kendi hayal gücü ile anlamladırdığı semboller yardımı ile yeni yorumlar getirebilir. Resimler sanatsal değer taşırsa bu süreçleri hızlandırarak okurun alacağından farklı bir boyutta ivedi bir anlam verir. Tüm bunlar anlama sürecindeki motivasyonu yükseltir (Smith’ den aktaran Karadağ, 2013, s. 86). Resimlemelerin anlamı güçlendirdiğini belirtmek isteyen Karadağ (2013)’ ın bu aktarımını resimli çocuk kitaplarına yansıtacak olursak resimlemenin önemini ve resimlemelerin okurun farklı anlamlara yön vermesine yardımcı olarak ufkunu genişleteceğinden, alıcının çocuklar olacağı ile iki kat daha değerli olması kaçınılmaz olacaktır. Resimli çocuk kitaplarının içinde hareketli veya bazen hareketli olmasalarda üç boyutlu illüstrasyonlara rastlanır. Bu tarz kitaplar Pop-Up ya da üç boyutlu kitaplar olarak adlandırılır (Hendrix’ ten aktaran Keş ve Sarıca, 2014, s. 268).

Masal

19.yy' ın başlarında Almanya' da Grimm kardeşler' in sözlü gelenekten derleyerek oluşturdukları masal kitaplarının, 1812'de " Ev ve Çocuk Masalları" adıyla yayımlamaları halk biliminin başlangıncı hem de masalın bilim dünyasınca keşfi olarak kabul edildiğini belirtmektedir (Çobanoğlu' ndan aktaran Çevik, 2008, s. 115). Masallar mekan zaman kavramı olmaksızın "bir varmış bir yokmuş" , "evvel zaman içinde…" , "develer tellal pireler berber iken…" şeklinde gerçek dışı ve ya sürreal ortamlar yatarak başlayan giriş sözleri ile; ders vermek amaçlı, iyi niyetli olmanın ödüllerini sunarak iyiye yönlendirip olumlu pekiştireçler ile güdüleyen, ya da kötü niyetli olmanın sonunda kahramanın başına gelecek olumsuz olay örgüsü ile yanlıştan uzaklaştırma amacı güden, yalan söylemenin cezası gibi sonunda öğüt vererek çocukların karakter oluşumuna katkıda bulunacak halk dilinde uzun zamanlarca dile gelmiş ve gelmekte olan anonim söylemlerdir. Bu söylenceler ile gelmekle birlikte her milletin kendine ait kültürel değerlerini taşıyan masalları vardır. Her millet masallarını kendi milli karakteri, inanç, coğrafi konum, kültür, gelenek görenek ve folklorik özellikler çerçevesinde şekillendirse de masallar bu detaylar hariç evrensel değerlere ve özelliklere sahiptirler. Masallar sembolleri, içerik dil ve anlatım özellikleri bakımından evrensel temaları işlemeleri haricinde kendilerine ait milli karakter özellikleri göstermektedirler.

Milletler aynı coğrafya veya kıtalarda olmasalar bile masallar sayesinde; ortak dil, tarih ve coğrafya bağlamında oluşturdukları kültür ortamında, hem milletlerarası hem de nesiller arası sanatsal bir iletim kurmuş olurlar (Çevik, 2008, s. 116). Söyleyeni bilinmemekle beraber hem gerçekçi hem de gerçek dışı olağanüstü varlıkları da içerebilen ya da fabl türünde hayvanların konuşmalarını da içerebilen, keyifle dinleyerek büyüdüğümüz hikayelerdir. Temizyürek (2007, s. 43)' e göre; masal kelimesi arapça kökenli olan "mesel" kelimesinden türediği düşünülmekte olup halk dilinde sıklıkla kullanılan halkın tabu ve öğütlerini aktaran ve eskilerden kalan atasözleri anlamına gelmektedir. Sakaoğlu (2012, s. 3)' na göre; "Masal" kelimesinin şimdiki manasında kullanılmasının oldukça yeni olduğu yaklaşık 130 yıllık bir geçmişe sahip olduğu ve bu kelimenin yerine daha önceleri daha farklı kendine özgü anlamları da bulunan : Kıssa, hikaye, dastan, vb. kelimenin zamanla " masal " a dönüşecek olan " masal " halinin 19. yy' dan itibaren kullanılmaya başlandığını, Türkiye de masal kelimesinin yerine çokça kelime kullanıldığını, bu konudaki en bilinçli yaklaşımın da Ziya Gökalp' e ait olduğunu belirtmektedir. Masalar dilden dile zamanla değişim içindedir hiçbir masal ilk günkü halinde değidir anlatım şekilleri ve deyişleri

kişiden kişiye bile değişime uğramaktayken zamanla kendilerini ilk günkü gibi korumaları güçtür.

Masal Türleri

Masal çeşitleri için en net ifadeler; Hayvan (Fabl) Masalları, Olağanüstü (Asıl) Masallar, olarak iki net ana başlık oluşturulabilir.

Masalların çoğu düşsel bir dünyaya aittir. Bazen mantıklı olayların anlatıldığı halde belirleyici olanlar, gerçekleşmesi mümkün olmayan olaylardır (Dilidüzgün' den aktaran Gönen, 2015, s. 100). Bir çoğunda Doğaüstü olaylar anlatılır. Çocuklar bu türü peri masalı olarak adlandırırlar.

Avrupa kökenli bir masal olan Kırmızı Başlıklı Kız Masalı " Charles Perrault " a ait bir masaldır. Ülkemizde de çok yaygın olarak bilinmekte olan Kırmızı başlıklı kızı masalının yanında Ezop masalları, orta doğunun geniş fars edebiyatına sahip İran ' ın 1001 Gece Masallarına, yine Batı dan Avrupa' dan gelen Grimm Masallarına aslında çok aşinayızdır. Aisopos (Ezop) masalları çevirmenler ve aktaranlarca değişimlere uğramışlardır, Ezop ' un ilk türkçe çevirisi 19.yy başlarında yapılmıştır. Fransa' da La Fontaine (1621- 1695) alanının ezop gibi kaynaklarını oluşturan bu alanın örneklerini dilimize ilk çevirenlerin başında Şinasi, Ziya Paşa, ve Recaizade Mahmud Ekrem gelmektedir. Charles Perrault (1623- 1703) La Fontaine grubunun ileri gelen çağdaş örneklerindendir (Sakaoğlu, 2012, s. 18).

Yalçın ve Aytaş (2014, s. 73) yaptıkları çalışmada iyi bir halk masalının batı masallarının yapısal karakterine göre, ilgi bütünlüğü taşıması gerektiği, bu masalların tek bir olay örgüsüne bağlı olarak temel ve ana temalar haricinde detaylara yer verildiğini iyi – kötü, güzel- çirkin gibi zıtlıkların farkedilir biçimde net ifade edildiğini belirtmiştir.

Masal ve İllüstrasyon İlişkisi

Masal anlaşıldığı üzere belirsiz mekanlar ve zamanlar içerisinde sıkça kullanılmalarından dolayı hitap ettiği yaş grubu açısından 2 – 9 yaşı kapsadığını düşünürsek; çocukluk dönemi somut işlem basamağı dahilinde kalan bu yaş grubuna kadar olan kısım için; yazılı kaynaklara döküldüğünde masalları anlaşılır kılıp somutlaştıran taraf kitap içinde sayfada yer alacak resimlerdir, ki; o resimler çoğu kez hikayeyi tamamlar ve merak uyandırıp ilgiyi

üzerinde toplayarak aynı zamanda metinde verilmek istenen mesajı daha etkin ve kalıcı bir şekilde karşı tarafa iletme görevini ve sorumluluğunu da üstlenirler. Bu sebeple illüstre edilmiş her figür, obje ve mekan, konuyu daha iyi ve doğru iletme görevini taşırken bunun sorumluluğunu da resimleyen kişi; illüstratör taşımaktadır. Sanat ile yaşa uygun düşünmeyi bir araya getirerek doğru iletişimi yakalamak için en iyi şekilde aktarmak onun görevidir.Bu sebeple Masal ve illüstrasyon ilişkisi çocuk yazını için derin ilgi içermekte ve önem taşımaktadır.

Soyut kavramların somutlaştırılmasında, renkler ile psikolojilerine uygun alt mesajları vermek çocuklara doğruları aktarmak adına illüstrasyonlar doğru kullanılmalıdır. Küçük yaşlarda alınan dersler ve kazanımlar daha kalıcı ve daha etkili olacağı için; bir çocuğun sanatsal eğitiminden, resimsel anlamda doğru görmesinden, olayları kişileri ve durumları doğru anlayarak analiz edebilmesine kadar önünü açma ihtimalini birlikte taşırken aynı zamanda özensiz ve bilinçsiz resimlemelerde görsel gelişimini negatif etkileyerek kiç ve popüler kültürü doğru olarak algılayıp içselleştirmesine sebep olabilme tehlikesini de taşımaktadır.

Okul Çağında Çocuk (7-9) Yaş

İki yaşından ergenliğe kadar olan büyüme dönemindeki kız veya erkek, insan yavrusuna denilir. Edebiyat açısından bu gruba çocuk denilmektedir. Ergenliğe kadar olan bu zaman içerisinde fiziksel zihinsel ve gelişim gösteren canlı çocuk olarak isimlendirilir (Yalçın ve Aytaş, 2014, s. 13).

7-9 yaş grubu okula başlama ve yazmayı öğrenerek gelişen sosyal çevresiyle etkileşim içinde olacaktır. Artık çocuk diğer insanların kendisi gibi düşünüp hareket etmediklerini farkedecek ve yavaş yavaş bireysel farklılıklar ile kendisini keşfetmeye başlayacaktır. Bu dönem yeniliklere ve öğrenmeye oldukça açık olacağı bir dönemdir. Okumayı yeni öğrendikleri için okumaya karşı daha heyecanlı olacakları için bu heveslerinin kırılmaması adına yaşları için en uygun olan, yalın bir dile ve içeriğe sahip olmasına dikkat edilerek uygun kitaplar seçilmelidir. Yazmayı öğrendikten sonra her duyduğunu kaydeden ve değişikliklerden hoşlanan bu grup arkadaşları arasındada girişkenlikleri sayesinde kabul görür ya da dışlanırlar. Dili aktif kullanan çocuğun iletişimindeki rahatlık, kaygısızca sorunlarını, isteklerini ve tercihlerini dile getirmesine yardımcı olurken dil gelişiminde eksiklikler bulunan çocuk, çekingen ve içine kapanık olacağından fikirlerini doğru

paylaşamayacaktır ve buna bağlı olarak arkadaşları tarafından kolayca dışlanır konuma gelebilirler (Gönen, 2015, s. 66).

Piaget' nin somut işlem evresi olarak adlandırdığı bu dönem, çocukların okul hayatı ile birlikte gerçekleri algılayarak 6 yaş döneminde son bulan özgür resimlemelerini bırakarak klasik ev, ağaç gibi şekiller ile gördüğü renkleri birebir yansıtan objeler kulandıkları görülür. Gerçeği yansıtma isteği, güzel olup olmaması ve doğru resmetme ile ilgili kaygılar yaşamaya başladıkları için bunun onayını almak isterler (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 53-54). Kendi isteği ile gerçeği yansıtma çabaları, 3 boyutu yaratmaya karşı isteği ortaya çıkar ve daha dikkatli resimler çizmeye başlarlar. Resmin eksik kaldığını düşündükleri yerlerde yazı kullanır. Kendisini de toplumun bir bireyi olarak gören çocuk, çevresinin farkına varır ve toplumla kurduğu ilişkide paylaşmayı öğrenir. Şema öncesi "ben" diyen çocuk biz kavramını öğrenir ve artık birlikte varolmayı kabullenmiştir sonucunda biz demeye başlar (Alakuş ve Mercin, 2011, s. 138).

Okuldaki yaşantılarını da resimlerine yansıtmak isteyen çocuklar, kağıda bir şey çizmeden önce hangi figürü nereye koyacağını düşünmeye başlar ve objeleri bir mekana yerleştirmeyi planlamaya başlarlar. Akıllarında olanları doğru yansıtamadığını düşündüklerinde küçük bir çizgi bile koymuş olsalar, ya kağıdın arkasını çevirip yeniden çizmeye başlarlar ya da yeni kağıda geçmek yerine, olmadığını düşündükleri çizimin konusundan vazgeçmeyi tercih ederler. İnsan figürü için kendine has bir model geliştirir, geometrik şekiller ve çizgiler kullanılır, Çocuk, tekrarla bir araya getirdiği çoğunlukla geometrik şekillerden sonra deneysel olarak bir insan figürü geliştirir ve o an anlatmak isteği hareket ya da konuyu yansıtacak olan bir uzvu diğerlerine göre daha büyük veya daha abartılı şekillerde çizip, resmedebilir (Kehnemuyi, 2013, s. 27). Genellikle birinin oturduğunu yada koştuğunu anlatmak istiyorsa oturan ve ya koşan figürde, bacakları ilk hedefi olurken bütün enerjisi ile ona yoğunlaşan çocuk kollarını çizmeyi unutabilir ve bunu unuttuğunun farkında olmayabilir. Genelde basit bir yer çizgisi ile resim kağıdın alt taraflarından tek bir çizgi ile resim kağıdı ikiye bölünür (Yavuzer, 2003, s. 57). Ailesi ile kendisini ya da okul ise bahçede oynayan çocukları ve arkadaşlarını, öğretmeni ile birlikte kendisini resmedebilir. Genelde duyguları da bu duruma eşlik eder ve kendisine yakınlık duyduğu, sevdiği ya da yakın olmak istediği, ilgi beklediği kişileri yakınına çizebilir. Kardeşleri yada kuzenleri gibi kendisine rakip gördüğü kişileri resimde en uzağa veya sevdiği kişi ile onların arasına kendisini resmedebilir, ya da kıskanılan kişi için kağıtta

uygun büyüklükte boşluk olsa da, yer kalmadığı gerekçesiyle ona kağıtta yer bulamayacaktır.

Yine başka bir yazarın Yolcu (2009, s. 157-159) 'nun görüşüne göre çocuk okul öncesi dönemin coşkulu ve daha özgür olan anlatımlarından obje ve olaylara daha kavramsal yaklaştığını ve insan figürünü sıklıkla kullandığını vurgulamıştır. Kendilerinin dışında bir dünyanın olduğunu farkeden çocuk sosyal ortamlara yönelir önceleri hayatında kendisi dışında anne babası varken artık okuldaki arkadaşları, arkadaşlarının yanısıra aynı ortamı paylaştığı diğer öğrenciler, okuldaki öğretmenler vardır ve yaşantılarına dahil olan yeni insanlar ile ilgili diyaloglarını da yansıtabilir. Çok iyi ölçü kullanmamakla birlikte kendi içinde birbirleri ile ilişki içinde olan daha orantılı figürler ve nesneler resimlerinde yer almaktadır. Bunlarla ile ilgili büyüklerin ve öğretmenlerin çocuğun cesaretini kırmamak ve kendisine başarısızlık duygusunu vermemesi için olması gerekenle ilgili kıyaslamalara gidilmemelidir. Derinlik algısının oluşmadığı bir yaş grubunda bu düzeye ulaşmamış bir bireyden bunu beklemek ve buna yönledirmek onu ancak mutsuz edebilir ve resimden uzaklaşmasına sebep olabilir.

Şematik dönemdeki çocuğun şema oluşturmasındaki en büyük etken o nesne ile arasında oluşan bağ ona yüklediği anlam ve bunu şekillendiren yaşantıları, ona karşı kafasında oluşturduğu şekil yani kavramsallaştırmasıdır. Bu dönemi ilkokulun ilk yılları kapsar (Yavuzer' den aktaran Baş & İnan Yıldız, 2014, s. 142). Şema kavramı çocuğun uzunca tekrarları sonucunda elde etmiş olduğu bir aktarımdır. Resimlerde varlıkları sınıflandırıp gruplandırır, karşılaştırmalar yapar ve sıralanmasına yönelik şemalar geliştirir. Çizeceği herşeyi kurgular, sıraya koyar ve yerlerini belirler daha sonra bu sıraya uygun şekilde bazen boy sırasına göre insanları ya da çiçekleri yanyana resmeder. Yeni şeyler keşfetmekten hoşlanan çocuk tesadüflerdense, isteyerek zihninde oluşturduğu şeyin figür yada obje nin birebirini aktarmayı dener ve bundan keyif alır ve kendine güveni artar. Semboller geliştirir bunu en çok onun için anlamı olan eşya yada cisim üzerinden yapar. Kız çocuklarda çiçek tekrarları, erkek çocuklarda ise basket , futbol topu gibi üzerinde durduğu obje en çok hangisiyse onu daha tanınır hale getirerek detayları ile ilgili ipuçlarını da eklemeye başlayacaktır. Yer çizgisi en farkedilir özellik sayılabilir bu grup için artık mekan algısı gelişir ve bilinçsizde olsa ezberden kalıp ev çatıları veya yan duran okul sıraları gibi doğru kullanılmayan kendi içinde kalmış perpektifler taşıyabilir. Örneğin bir obje hem yandan hem üstten görünebilir. Resimleri açıklayıcı yazılar yazabilir yetersiz olduğunu hissettiği durumlarda cisimlerin isimlerini veya iki kişilerin diyaloğunu bütün

resmin üzerine geçecek şekilde yazabilir çünkü o an odak noktası konuşmadadır. Kız çocukları çizdikleri figürlerin ayakkabılarından saçının modeline kadar detaylı düşünerek cinsiyet özelliklerini ön plana koyan küpeleri, kolyeleri, bilezikleri, makyajları olan kirpiklerini tek tek çizdikleri figürleri çok severler, erkek çocukları da genellikle futbol sahası, basketbol maçı gibi kendi zevklerini yansıtan figürlerin olduğu mekanlara yönelirler (Artut, 2007, s. 243-246).

Yavuzer' (2003, s. 62) e göre; her çocuğun şeması bir değildir birinin daha gelişmişken diğerinin eksikleri olabilir. Bunun aracılığı ile çocuğun çevresinin ne kadar farkında olduğu veya duyarlılığı ile ilgili bilgi alınabilir. Çocuğun çevreden gördüğü etkilendiği onu üzen ya da mutlu eden tüm duyguları resimlerinden daha anlaşılır hale gelir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın türü, veri toplama araçları ve verinin analiziyle ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada farklı ülkelerden alınan masal kitabının resimlemeleri incelenmiştir. Araştırmanın verisi, nicel araştırma yöntemiyle elde edilecektir. Nicel araştırma yöntemi Creswell' e (2013) göre; değişkenler arasındaki ilişkiyi inceleyerek nesnel kuramları test etme yaklaşımıdır. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modeli bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalara denir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014, s. 14). Nitekim, bu araştırmada da masal kitaplarındaki resimleme özellikleri betimlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde 2009 yılından sonra basılan masal kitapları, örneklemini ise Kırmızı başlıklı kız kitabı oluşturmaktadır. Masal kitaplarının seçiminde basit seçkisiz örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Erkuş' a (2013) göre basit seçkisiz örnekleme yöntemi; evrendeki her birimin örnekleme girme olasılığının eşit ve birbirinden bağımsız olduğu örneklemedir.

Veri Toplama Araçları

Kitap Resimlemelerini Değerlendirme Ölçeği

Araştırmada kullanılan ölçme aracı, masal kitaplarındaki resimleme özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Kitap Resimlemelerini Değerlendirme Ölçeği, Mercan(2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, üç farklı bölümden oluşmuştur. Formun birinci bölümünde biçimsel özellikler ile ilgili 14 ifade, ikinci bölümünde resimleme-metin ilişkisi ile ilgili 11 ifade, üçüncü bölümde ise resimleme-çocuk ilişkisi ile ilgili yedi madde yer almaktadır. Beşli likert tipinde hazırlanan form katılmıyorum (1), nadiren katılıyorum (2), biraz katılıyorum (3), çoğunlukla katılıyorum (4), tamamen katılıyorum (5) şeklinde puanlanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır ve ölçeğin birbirinden bağımsız üç faktör ve 32 maddeden oluştuğu bulunmuştur.

Ölçeğin güvenirliğini elde etmek amacıyla Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Biçimsel özellikler alt boyutuna ait alfa değeri 95, resimleme-metin ilişkisi boyutuna ait alfa değeri 94 ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutuna ait alfa değeri 95 olarak bulunmuştur.

Masal Kitabı

Araştırmada Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' da 2009 yılından sonra basılan Kırmızı Başlıklı Kız masal kitapları kullanılmıştır. Masal kitabının seçiminde masal kitaplarının resimlemelerinin kendi ülkelerine ait illüstratörler tarafından resimlenmiş olmasına dikkat edilmiştir. Seçilen masal kitaplarına ilişkin özellikler şöyledir:

Almanca olarak, Knesebeck GmbH & Co. Verlag KG yayınevinden 2015 yılında basılan Rotkäppchen isimli kitap seçilmiştir ve kitaba ait örnek resimler Ek-1'de verilmiştir.

Çekçe oarak, Nakladatelství SUN yayınevinin 2013 yılında basılan Červená Karkulka isimli kitap seçilmiştir ve kitaba ait örnek resimler Ek-2'de verilmiştir.

Fransızca olarak, Actes Sud Junior yayınevinin 2009 yılında basılan Un Petit Chaperon Rouge isimli kitap seçilmiştir ve kitaba ait örnek Ek-3'd e verilmiştir.

İspanyolca olarak, Diego Pun Ediciones yayınevinin 2014 yılında basılan Caperucita Roja isimli kitap seçilmiştir ve kitaba ait örnek Ek-4'd e verilmiştir.

Rusça oarak, РИПОЛ классик yayınevinin 2011 yılında basılan Красная шапочка isimli kitap seçilmiştir ve kitaba ait örnek Ek-5't e verilmiştir.

Türkçe olarak, Sis yayıncılıktan 2014 yılında basılan Kırmızı Başlıklı Kız isimli kitap seçilmiştir ve kitaba ait örnek Ek-6'da verilmiştir.

Verinin Toplanması

Verinin toplanmasında öncelikli olarak, her ülkenin kendi dilinde yazılmış olan masal kitabı alan uzmanı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Kitap Resimlemelerinin Değerlendirme Ölçeği Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda üç farklı akademisyen tarafından puanlanmıştır. Puanlayıcılara Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitapları ve bu kitapların Türkçe çevirileri verilmiştir ve her bir masal kitabı için Kitap Resimlemelerini Değerlendirme Ölçeği'ne göre değerlendirmeleri istenmiştir.

Verinin Analizi

Araştırmaya alınan masal kitapları ile ilgili betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Puanlayıcılar arası tutarlılığı belirlemek için Cronbach alpha katsayısı hesaplanmıştır. Her bir alt boyut ve ölçme aracının genel puanın araştırmaya alınan ülkelere göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için kruskall-wallis analizi yapılmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, elde edilen verilerin analizi ve bu analizlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulgu ve yorumlarda öncelikli olarak, Resimleme Özellikleri Ölçeği'ni puanlayan üç farklı puanlayıcının yaptıkları değerlendirmelerin güvenilirliğini belirlemek amacıyla tutarlılık katsayıları verilmiştir ve daha sonra araştırma probleminin sırasınca bulgular sunulmuştur.

Resimleme Özellikleri Ölçeği Puanlama Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Resimleme Özellikleri Ölçeği en düşük 1 en yüksek 5 olmak üzere puanlanmıştır. Puanlamada güvenirliği sağlamak için üç farklı puanlayıcının verdiği puanların uyumu incelenmiştir. Bu amaçla puanlayıcılar arası tutarlılık hesaplanmıştır. Resimleme Özellikleri Ölçeğinin Biçimsel Özellikler alt boyutuna ilişkin Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Biçimsel Özelliklere İlişkin Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları

Madde	Cronbach Alpha
Resimler ilk bakışta anlaşılabilecek kadar nettir.	0,97
Kitapta resimlemeler ön planda yer almıştır.	1,00
Resimler ilgi çekicidir.	0,98
Resimlerin renkleri amacına uygundur	0,96
Resimlerde duygular etkili biçimde ifade edilmiştir.	0,97
Resimlerde hareketler net ifade edilmiştir	0,91
Resimlerde içinde bulunulan ortam iyi canlandırılmıştır.	0,95
Resimlemelerin sayfada konumlandırılması uygundur.	0,96
Resimlemelerdeki desenlerde oran-orantı sağlanmıştır.	1,00
Kullanılan resimlemelerde görsel devamlılık sağlanmıştır.	0,82
Resimleme tekniği (suluboya, pastel boya, bilgisayarda resimleme vb.) uygundur.	0,81
Resimlemeler özgündür.	0,99
Resimlemeler estetik beğeni kazandıracak niteliktedir.	0,99

Tablo 1 incelendiğinde, Resimleme Özellikleri Ölçeği'nin biçimsel özellikler boyutunda yer alan maddelere ilişkin üç puanlayıcının birbiriyle tutarlı olduğu görülmüştür. Bu durum puanlama güvenirliğinin olduğunu ortaya koymuştur. (Büyüköztürk, Tezbaşaran, Erkuş) içtutatlılık katsayısı 0,80' den büyük ise oldukça yeterlidir. Resimleme Özellikleri Ölçeğinin Resimleme-Metin ilişkisi alt boyutuna ilişkin puanlayıcılar arası tutarlığa ait sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Resimleme-Metin İlişkisine Ait Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları

Madde	Cronbach Alpha
Kitapta yer alan resimlemeler metni yansıtmaktadır.	1,00
Resimlemede kullanılan öğeler (renk, boyut, şekil, desen) metne uygun seçilmiştir.	1,00
Resimleme metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.	0,97
Metin ile resim birbirini tamamlamaktadır.	0,92
Metinde uygun yazı karakteri seçilmiştir.	0,88
Metinde uygun büyüklükte yazı kullanılmıştır.	0,80
Sayfada uygun metin hizalamaları kullanılmıştır.	0,82

Tablo 2 incelendiğinde, Resimleme Özellikleri Ölçeği'nin resimleme-metin ilişkisi boyutunda yer alan maddelere ilişkin üç puanlayıcının birbiriyle tutarlı olduğu görülmüştür. Resimleme Özellikleri Ölçeğinin Resimleme-Çocuk ilişkisi alt boyutuna ilişkin puanlayıcılar arası tutarlığa ait sonuçlar Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3

Resimleme-Çocuk İlişkisine Ait Puanlayıcılar Arası Tutarlılık Sonuçları

Madde	Cronbach Alpha
Resimlemeler kitabın hitap ettiği yaş grubuna uygundur.	0,90
Resimlemeler güdüleyici niteliktedir.	0,96
Resimlemede kullanılan renkler çocuğun ilgisini çekecek şekilde kullanılmıştır.	0,97
Resimlemedeki unsurlar çocuğun soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olacak niteliktedir.	0,89
Resimlemeler çocuğun hikayeyi anlamasına yardımcı olacak kadar sık kullanılmıştır.	0,78
Resimlemeler çocuğun hayal dünyasını harekete geçirecek, onu düşündürecek niteliktedir.	0,95
Resimlemeler çocuğun hikaye konusu hakkında yeni ve farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak niteliktedir.	0,98

Tablo 3 incelendiğinde, Resimleme Özellikleri Ölçeği'nin resimleme-çocuk ilişkisi alt boyutunda yer alan maddelere ilişkin üç puanlayıcının birbiriyle tutarlı olduğu sonucuna varılmıştır. Hesaplanan tutarlılık katsayıları Resimleme Özellikleri Ölçeği'nin puanlama güvenirliğinin olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Bu durum üç farklı puanlayıcının yaptığı değerlendirmelerin birbiriyle uyumlu olduğunu dolayısıyla Resimleme Özellikleri Ölçeğinden elde edilen puanların kullanılabileceğini göstermiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde basılan masal kitaplarındaki resimleme özellikleri nasıldır?" şeklinde ifade edilen problem cümlesine cevap aramak için Resimleme Özellikleri Ölçeği'nden ve alt boyutlardan elde edilen veriler analiz edilmiştir ve sonuçlar Tablo 4'de sunulmuştur:

Tablo 4

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme Özelliklerine İlişkin Bulgular

	Biçimsel Özellikler	Resimleme-Metin İlişkisi	Resimleme-Çocuk İlişkisi	Toplam
Almanca	4,51	4,62	3,90	4,35
Çekçe	3,31	4,00	3,19	3,50
Fransızca	4,79	4,90	4,71	4,80
İspanyolca	4,05	4,52	4,29	4,29
Rusça	4,82	4,38	4,67	4,62
Türkçe	3,10	3,29	2,86	3,08

Tablo 4 incelendiğinde; Resimleme Özellikleri toplam puanları bakımından Türkiye' de basılan masal kitabı en düşük, Fransa' da basılan masal kitabı en yüksek puanı almıştır. Türkiye' de basılan masal kitabının biçimsel özellikler, Resimleme - Metin ilişkisi, Resimleme - Çocuk ilişkisi alt boyutlarına ait puanının diğer ülkelere nazaran en düşük olduğu belirlenmiştir. Resimleme - Metin ilişkisi ve Resimleme - Çocuk ilişkisi alt boyutlarına ait en yüksek puan Fransa' da basılan masal kitabından elde edilmiştir. Biçimsel Özellikler bakımından ise Rusya' da basılan masal kitabı en yüksek puanı almıştır.

3.2.a. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti ’nde basılan masal kitaplarının biçimsel özelliklerine ilişkin bulgular

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti ’nde basılan masal kitaplarının biçimsel özelliklerine ilişkin bulgular, biçimsel özellikleri oluşturan maddelere göre sırasıyla açıklanmıştır.

Tablo 5

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti ’nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden “Resimler ilk bakışta anlaşılabilecek kadar nettir.” Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimler ilk bakışta anlaşılabilecek kadar nettir.	4,67	5,00	5,00	3,00	5,00	5,00

İspanya’ da basılan masal kitabında resimlemeler diğer ülkelere kıyasla ilk bakışta anlaşılacak kadar net değildir. Baş ve Örs (2015)’ ün belirttiği üzere net çizilmiş resimlerin öğrenciler tarafından daha fazla anlaşıldığını göstermektedir (Aktaran Mercan, 2015, s. 47). İspanya’ da basılan masal kitabında resimlenen kırmızı başlıklı kız, kurt vb. bazı karakterler nesnel gerçeklikle: Nesnel gerçekliği tanımlayacak olursak resimde doğalcılık ve gerçekçilik adı altında 1840 – 1880 yılları arasında romantizme tepki olarak ortaya çıkan bu akım doğanın olduğu gibi betimlenmesini hedef alan doğalcılığın yenilenmiş hali olarak gerçeği birebir yansıtma yani doğalcı (natüralist) tasvirlerin yanı sıra hiçbir şeyi ekstra güzelleştirmediği gibi daha da çirkin göstermeyen Realist üslup anlatılmaktadır (Krausse, 2005,s. 65-66)” ele alınmamıştır, Çetin ve Koyuncuoğlu’ (2013) nun da belirttiği üzere 6-10 yaş gerçekçilik evresidir (s. 55) desen deformasyonu soyut işlem basamağına hitap etmektedir bu yaş grubundaki çocuğun alışageldiği şemaya uygun değildir. Şemalar: Organizasyon ve adaptasyon basit bir mekanizmanın iki tamamayıcı sürecidir. Her zihinsel eylem Piaget’ in şema kavramını tanıtan diğer benzer eylemlerle ilgilidir. Şema: Piaget’ in düşüncelerimizin düzenli modeli için olan terimidir (Yavuz, 2006, s. 124). 7-11 yaşı somut işlem evresi olarak ele alan Yavuz (2006), bu dönemin 7-11 yaşları arası sürdüğünü, ve bu basamağı; somut işlem dönemi çocuklarının bu gelişim döneminde gerekli aşamaları zihinlerinde canlandırmadıklarından dolayı fazla soyut düşünceyi gerektirecek matematiksel denklemleri kuramamaları ile örnekleyerek açıklamıştır (s. 125).

Tablo 6

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimler ilgi çekicidir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimler ilgi çekicidir.	4,33	1,67	5,00	5,00	4,67	2,67

Fransa ve İspanya' da basılan masal kitaplarındaki resimlemeler ilgi çekici, Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitabında yer alan resimler ise diğer ülkelere nazaran en az ilgi çekici bulunmuştur. Baskı kalitesi açısından düşük olmasının yanısıra renkler soluktur. Aşılıoğlu (2011)' nun da belirttiği üzere dönemin baskı kalitesinin elverdiği ölçüde kaliteli bir baskıya sahip, resimlemesi oldukça başarılı ve bunların nitelikli içerikle buluştuğu eserlerin, kitapa karşı olan tutumda belirleyici olduğunu ve bu eserlerin yıllar sonra bile hatırlanabiliyor olması onun ne kadar nitelikli olduğunun bir ispatı olarak görmektedir. Çünkü çocuğun kitapta kendini karakterle özdeşleştirmesi ya da kendi yaşantılarından bir şey bulması ile çocuğun kitaba olan ilgi ve sevgisinin pekiştirilmesinde ve buna karşı belirleyici olacak olan bu tutumun hayatının geri kalanındaki dönemlerine aktaracağı için buna istinaden çocuklukta kitaba karşı oluşturulacak ilginin sürekliliğindeki belirleyicinin; yaptığı çalışmada 19 uzmandan 18' nin yorumlarına göre çocukta yıllar sonra bir hatırlama sağlayacak olan kitabın oluşturulmasında gösterilen özen; yani kapağının, baskısının ve resimlemesinin niteliği ile yakından ilgili olduğunu vurgulamıştır (s. 65).

Tablo 7

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerin renkleri amacına uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlerin renkleri amacına uygundur	3,00	3,00	4,67	4,67	4,67	3,00

Almanya, Çek Cumhuriyeti ve Türkiye' de basılan masal kitapları; resimlemedeki renklerinin gri değerde olmalarından dolayı en düşük puanı almışlardır çünkü bu yaş seviyesindeki çocuklar için yapılan resimler daha canlı renklere sahip olmalıdır, ancak renklerin bu kitaplardaki resimlemelerin bıraktığı etki soluktur. Resimlerin renkli ve canlı olması çocukların kitaba ilgisini artırır (Alıcı, 2012, s. 183). Kitaplarda çocuklarda neşeli

etki yaratacak ve ilgisini çekecek renk kullanımlarına özen gösterilmesi gerektiğini aktarmıştır (Kaya' dan aktaran Baş ve İnanyıldız, 2015, s. 233). Çocukların genelde sıcak ve parlak renkleri sevdiği düşünülürek, ancak çocuk kitap resimlemesinde fazla ayrıntılı, konuyu dağıtıcı bir renk armonisi kullanmamasına dikkat edilmesi gerektiğini vurgulamıştır (Kayhan, 2010, s. 16).

Tablo 8

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerde duygular etkili biçimde ifade edilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlerde duygular etkili biçimde ifade edilmiştir.	3,33	4,33	5,00	2,00	5,00	3,00

İspanya' da basılan masal kitabındaki resimlerde karakterlerin yüz ifadelerinde duygular belirgin değildir. Kırmızı Başlıklı Kız' ın duyguları sadece dudak mimikleriyle (mutlu, nötr, üzgün) verilmiştir. Bu duygu ifadeleri, kitapta vurgulanan heyecan, korku, endişe vb. duyguları okuyucuya aktarmakta yetersiz kalmıştır. Örneğin; Kurt ve Kırmızı Başlıklı Kız' ın karşılaşmasının resimlenmesinde Kurt karakteri zalim gibi gözükmemektedir çünkü yüzünde hiçbir mimik taşımamaktadır.(Ek-4, s. 7) Oysa ki Fransa' da basılan masal kitabında; Kurt karakterinde göz kaş mimikleriyle kurnazca plan yaptığı duygusu ilk bakışta anlaşılmaktadır. Konu metninin içeriğine uygun şekilde metindeki mesaj ve duyguyu resim diline aktarabilmenin önemli olduğunu vurgulamıştır (Kayhan, 2010, s. 9), çünkü karakterler, duygu, düşünce ve hareketleri aracılığıyla sorunlara karşı geliştirdigi çözümlerle çocugun çevresiyle olan ilişkilerini düzenlemede, tepkilerini doğru yönlendirebilmesi için etkili bir özdeşim ögesi olur (Mardi, 2006, s. 63). Bu sebeple duyguların etkili ifadesi çocuk kitap resimlemelerinde çocuğun özdeşim kurma becerisinin geliştirmesi kapsamında önemli yer tutmaktadır.

Tablo 9

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerde hareketler net ifade edilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlerde hareketler net ifade edilmiştir	5,00	4,67	5,00	2,33	4,67	4,33

İspanya' da basılan masal kitabında yer alan resimlerde diğer ülkere nazaran hareketler net değildir. Kitapta yer alan karakterler boyutsuz olduğu için hareketler donuk ve tutuk görünmektedir. Örneğin, kırmızı başlıklı kızın bir kelebekle karşılaşıp heyecanın resmedilmesinde karakterin ayak uçlarında yükselmesi ve kollarını yana açması zıplama hareketini vermekte yetersiz kalmıştır ve ilk bakışta yere sabit durağan bir figür görülmektedir (Ek-4, s. 11). Bu kitap hitap ettiği yaş grubu için üç boyutu yansıtacak çok az detay içermesi bakımından yetersiz görülmüştür. "Stilizasyonlar ve deformasyonlar objenin karakteristik özelliğini bozmamalı, anlaşılırlığını kaybettirmemelidir." (Erdal' dan aktaran Kaya, 2011, s. 18) hareketli ya da pasif mi? Karakterin olaylara karşı tavrı, duruşu metinde anlatılan kişiligine uygun olarak aktarılmalıdır. Karakterin duygu ve ifadelerinin, el, kol ve vücut hareketlerinin karakterin genel özelliklerinle örtüşerek, bunların yanında çocukların zevkine ve coşkulu ruhlarına uygun daha sevimli tasarlanmaları gerekir (Mardi, 2006, s. 129-132).

Tablo 10

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlerde içinde bulunulan ortam iyi canlandırılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlerde içinde bulunulan ortam iyi canlandırılmıştır.	5,00	4,00	2,67	3,00	4,67	4,00

İçinde bulunulan ortamı en iyi yansıtması açısından Almanya' da basılan masal kitabı en yüksek puanı elde etmiştir. Olayın geçtiği iç ve dış mekanlar resimlere yansıtılmıştır. Bununla birlikte resmedilen ortamlarla ilgili detaylara yer verilmiştir. Örneğin; resimdeki orman tasvirinde almanyadaki bitki örtüsünü yansıtan mor yaban sümbülü (çan çiçeği)' ne yer verilmiştir ve ev illüstrasyonlarında kendi coğrafi ve mimari özelliklerini taşıyan bina (kilise,ev vb.) stilizasyonları kullanılmıştır. (Ek-1) Stilizasyon yani Üsluplaştırma ; Nesnelerin karakterlerini kaybettirmeden basitleştirerek şematik biçimlere dönüştürmektir (Turani' den aktaran Uygan, 2010, s. 3). Stilizasyon, ortaya koyulan biçimin ayrıntıları olmaksızın ana karakteriyle tanınabilir olacak şekilde biçimlerin sadeleştirilmesidir (Yılmaz, 2010, s. 430). Kültürün ortama olan etkisi açısından örnek olarak türk masalları ile yabancı masalların arasında farklar bulunacağını bunların sebebi olarak, masalların anlatımdan anlatıma değişmesi ve kuşaklar arası oluşacak farklılıkların yanısıra toplumların veya kültürlerarası farklılıkların var olduğunu, tasvir edilen ortamların bu

farklılıklardan dolayı, duygu ve düşünce yönünden değişik özellikler taşıyacağını belirtmiştir (Oğuzkan' dan aktaran Soydan, 2014, s. 90). Fransa' da basılan masal kitabında ise içinde bulunulan ortam iyi yansıtılmamıştır. Kitabın genelinde mekansız bir anlatım vardır. Yer ve gök ayrımını oluşturacak herhangi bir çizgi kullanılmamıştır ve ortam algısı oluşturacak objelere yer verilmemiştir (Ek-3). Bu durum zaman ve mekan algısını zorlaştırmaktadır. Yavuzer (2003) Çocuklar 7-9 yaş sürecinde bu düzeyde mekansal ilişkilerde belirli bir düzen oluşturmaktadır. Resimlediği objeler yer düzlemi ile temas ettiği için birbirinden ayrı şekillerde uçan ve ya kopuk mekansız figürler bulunamaz, çünkü artık her nesnenin bastığı bir düzlem olduğunu algılar ve hepsini birbirinden bağlantısız düşünemez hale gelir. Çevre ile ilgili ilk bağlarını yer çizgisi (base-line) olarak adlandırılan sembolün kullanılması ile görebiliriz. Genellikle kağıdın alt kenarına daha yakın olan paralel bir çizgi ile resimler bölünür ve çiçek ağaç insan araç ev okul farketmeksizin tüm objeler bu yer çizgisi ile yere basma duygusunu vermek için kullanılmaya başlanır olduğunu ifade eder (s. 57) bu aşamaya gelmiş olan bir çocuğun okuyacağı kitapların resimlemelerinde gerçekçi beklentileri ile uyuşan bir mekan algısı oluşturulmadığı takdirde zihninde canlandırması açısından mekanı kavrayamayacağı için 7-9 yaş grubunun somut işlem basamağında olması da dikkate alındığında bu masal kitabı, çocuklar tarafından ortamın kavramsallaştırılıp şemaya dönüştürülmesinde yetersiz kalmaktadır.

Tablo 11

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemelerin sayfada konumlandırılması uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemelerin sayfada konumlandırılması uygundur.	5,00	3,67	5,00	4,67	4,67	2,00

Resimlemelerin sayfada konumlandırılması açısından diğer ülkelere kıyasla en düşük puanı elde eden Türkiye' de basılan masal kitabıdır. Sayfa üzerinde kompozisyonlar doğru konumlandırılmamıştır. Bazı sayfa düzenlemelerinde kompozisyonlar yakına alınıp büyütülmüş, resimlemeler büyük kaldığından dolayı objeler sayfadan taşmıştır. Örneğin; Kurt ve Kırmızı Başlıklı Kız' ın evde karşılaşmasının resmedilmesinde masa objesi yatağın üzerindeymiş gibi konumlandırılmıştır (Ek-6, s. 11) Görsel bütünlüğü sağlayabilmek için, Açılmış iki sayfa bir arada tasarlanmalı, çocuğun ilgisini diri tutmak için de resimler

özellikle sağ sayfada yer almalıdır. (Kaya, 2011, s. 18) Yılmaz (2010)' a göre görsel düzenleme (tasarım) ilkeleri dikkate alındığında Birlik (bütünlük) ilkesinin gerekliliklerine göre; kompozisyonu meydana getiren elemanların birbirleri ile olan bağlantısı birliği oluşturur. Kompozisyon elemanlarının (objeler, kişiler, mekana bağlı alanlardaki öğeler gibi) doğru bağlantılar ile birliğe varmalıdır ki biçimlerin çok çeşitli kare üçgen daire farklı geometrik formlardan oluşacak tarz da kullanımı kompozisyonda birliği zorlaştırır. Bu hem leke hem de ton çalışmaları için de geçerlidir. Çok fazla rengin bir arada kullanılmasından sa daha az rengin kendi ton ve valörlerinin kullanılması daha iyi bütünlük sağlayacaktır (s. 36).

Tablo 12

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemelerdeki desenlerde oran-orantı sağlanmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemelerdeki desenlerde oran-orantı sağlanmıştır.	4,00	4,00	5,00	3,00	5,00	3,00

Oran – Orantı konusunda İspanya ve Türkiye' de basılan masal kitapları diğer ülkelere kıyasla en düşük puanı almışlardır. İspanya ' da basılan masal kitabında gerçekle örtüşen orantılamalara rastlanmamaktadır. Ana karakterlerin resimlemelerinde fazla deformasyonlara gidildiğinden orantılar abartılı ve gerçeği yansıtmamaktadır. Örneğin; Kurt karakteri, profilden görünüşe sahip bir açı ile deforme edilmiştir. Ancak iki göz üstüste gösterilmiştir. Kurdun kafası yarım daire şeklinde ve vücuduna oranla gerçek boyutundan daha büyüktür.(Ek-4, s. 23) Oran-Orantı' nın sanat eğitiminde de önemli bir yere sahip olmasının sebebi de ölçünün; herşeyin gerçeğine bizi yaklaştıracak olan ilk şart gibi hızlı ve doğruca idealize edebilmemize yardım edeceğindendir. Bu yanlışa ihtimal vermeyecek olan sağlam bir yoldur ve orantısızlıkların doğuracağı şekil bozuklarından doğacak deformasyonları engeller. Çünkü objelerin kendi içlerinde ve birbirlerine olan ilişkilerindeki oranların doğruluğu, doğru orantıyla birlikte yanlışsız birebir ifadeye yaklaştırır. Sıklıkla duyulan Altın Oran Kuralı' nın sanat tarihi gelişimi boyunca öenmli ilkelerinden olması Oran – Orantı ' nın da bunun öneminin sonucunda ortaya çıktığını belirtmiştir. (Ertok Atmaca, 2014, s. 94)

Türkiye ' de basılan masal kitabında ise kurdun büyükannenin evine girdiği sahnede resimlenen mekanın perspektif ihtiyacının aksine ters bir oranlama yapılmıştır. Kurt uzakta olduğu halde daha büyük, büyükanne daha yakında olduğu halde dar bir alana oldukça küçük resmedilmiştir.(Ek-6, s. 6) Doğadaki varlıklar bize yakınsa gerçek ölçüleri ve renkleri

ile görünürler. Bizden uzaklaştıkça küçülüyor ve renkleri soluyor hissini verir. Gözümüzdeki bu görüş hissini resimde çizgi ve renk anlamda aktarmaya Perspektif denilir. Gözümüzün gördüğü her cisim hem renk hemde çizgisel anlamda perspektife sahiptir. Bu da uzaklaşan cisimlerin küçülmeleri gibi renklerininde silikleşerek, şiddetini ve netliğini yakında olduklarındaki gibi koruyamayarak kaybedeceklerini gösterir. Uzakta bulunan bir cismin renginin yakında görüneceğinden daha gri ve sisli görünmesinin sebebi uzaklaşan cismin ışığın içinde göz ile görülemeyecek mesafe kaybolmaya yüz tutmasıdır. Gözün görebileceği mesafenin cisimsel anlamda sınırlarının olması gibi bunun renklerde de bir mesafeden sonra birbirleri ile karışarak algılanmayacak seviyeye gelmesi perspektifin bir sonucudur bu da renk perspektifini açıklar (Kılıçkan ve Kılıçkan, 1996, s. 20). Bu yüzden perspektife ters olarak yapılan bu çizim orantısızlık algısı vermektedir.

Tablo 13

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimleme tekniği (suluboya, pastel boya, bilgisayarda resimleme vb.) uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimleme tekniği (suluboya, pastel boya, bilgisayarda resimleme vb.) uygundur.	5,00	1,67	5,00	5,00	5,00	1,67

Resimleme Tekniği açısından Çek Cumhuriyeti ve Türkiye' de basılan masal kitapları diğer ülkelere nazaran daha yetersiz bulunmuştur. Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitabının resimleme tekniği anlamında yetersiz bulunmasının sebebi, bilgisayarda yapılan resimlemeden dolayı renklendirmenin düz ve detaysız olmasıdır. Kitaptaki tüm kıyafet yada eşyalar tek renk tonuyla ve geçissiz olarak renklendirilmiştir. Türkiye' de basılan masal kitabı da benzer özellikler göstermektedir. Bilgisayarda yapılan resimlemelerde, valör değerleri gerçek dışı, suni bir şekilde kullanılmış olup, ışık – gölge kullanımları yetersizdir. Valör: Bir rengin en açığından koyusuna kadar olan dereceleri veya açık- koyu bir rengin ışıktan gölgeye geçerken aldığı ton dereceleridir. Örnek olarak aynı renkte olan bir eşyaya bakarken ışığın vurduğu yerlerin daha parlak ve açık, gölgeye düşen taraflarının ise koyu veya sönük olduğunu görürüz. Yani herhangi bir rengin ışıkta ve gölgede alacağı değerin ne derece açık ne derece koyu olacağı valörü ortaya koyar. Bir rengin ışıklı gösterilebilmesi için beyaz ile kendisini açmak yanlıştır çünkü sarı ve turuncu ışığı temsil eder. beyaz eklemek rengi kendi içindeki gri değerlerine götürecektir. Bu da resimde

istenen ışık olayının kullanımına hizmet etmez rengi soldurur, aynı zamanda renklerde anlamı olmayan ifadelere yol açar (Kılıçkan&Kılıçkan, 1996, s. 136).

Tablo 14

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemeler özgündür." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler özgündür.	4,67	1,00	5,00	5,00	5,00	1,00

Çek Cumhuriyeti' nde ve Türkiye' de basılan masal kitaplarındaki resimlemeler özgün bulunmamıştır. Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitabında kapaktaki Kırmızı Başlıklı Kız ile kitabın içindeki karakterin resimlemeleri örtüşmemektedir. (Ek-2, kapak ve s. 1) Türkiye' de basılan masal kitabındaki büyükanne karakteri Warner Bros' un Looney Tunes serilerinde yer alan Sylvester ve Tweety çizgi filmindeki Büyükanne karakterine birebir benzemektedir. (ek-6, s. 14) Her iki kitapta da alışılagelmiş resimlemeler yer alırken ispanya' da basılan masal kitabında kübik bir resimleme üslubunun tercih edilmesi daha özgün bulunmasını sağlamıştır. Picasso' nun kübizm akımının ispanya' da basılan masal kitabında yansıtıldığı gözlenmiştir. Kübizmin atası olarak nitelendirilen Cezanne " doğadaki herşeyin küre, koni ve silindire göre biçimlendiğini dile getirmiştir, cezanne dan sonra bayrağı devralanlardan biri olan Picasso kübizm akımı İspanya' ya getirmiştir. Yaratıcılığın önemli bir dönüm noktası olarak görülen "Guernica: İspanya' nın bombalanan Guernica şehrinde insanlar hayvanlar ve enkaz halindeki binalarının betimlemesini anlattığı tablosu" bu akımın popüler anlamda da öncüsü olarak görülmesinin sebebi denilebilir. Kübizm geometrik formların kullanıldığı bir resim sanat akımıdır. Şekillerin bakış açısına göre yanda ya da arkada kalacak olan yüzeylerin, aynı anda iki boyutlu bir yüzeyde göstermeye çalışması onun üslubunu ortaya koyar. Bu Picasso' nun portre çalışmalarında iki yüzeyin; frontal önden çalışsada aynı anda profil açısından da görülecek olan yüzeyle bir arada gözlemlenir.(Turani, 2005, S. 582-586)

Tablo 15

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özelliklerinden "Resimlemeler estetik beğeni kazandıracak niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler estetik beğeni kazandıracak niteliktedir.	5,00	1,00	5,00	5,00	4,67	1,33

Estetik beğeni kazandırması açısından Çek Cumhuriyeti ve Türkiye' de basılan masal kitabı yetersiz bulunmuştur. Her iki kitap da çocukların hayal gücünü, yaratıcılığını geliştirmeye, kiç ve popüler kültürden sanatsal değerlere sahip eserleri ayırdetmesini sağlayacak bakış açısı kazandırmaya örnek teşkil etmemektedir.

Temel Tasarım Eğitimi dersinde edinilen bilgiler ışığında insanların estetik beğenilerinin etkilediğini belirtilmiştir ve bu bilgilerin yaşantılarında kullanıldığını böylelikle temel tasarım öğeleri içeren bir ürünün estetik kaygılar taşıyacağı için estetik beğeniye hitap edeceği ve estetik beğeni oluşturmaya hizmet edeceği düşünülmektedir (Çelik, 2014, s. 80).

3.2.b. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Metin İlişkisine İlişkin Bulgular

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve *Çek Cumhuriyeti 'nde* basılan masal kitaplarının resimleme-metin ilişkisine ilişkin bulgular, Resimleme- Metin ilişkisi boyutunda bulunan maddelere göre açıklanmıştır.

Tablo 16

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Kitapta yer alan resimlemeler metni yansıtmaktadır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Kitapta yer alan resimlemeler metni yansıtmaktadır.	5,00	4,67	5,00	4,67	4,67	4,33

Türkiye' de basılan masal kitabında yer alan resimlemelerin metni yansıtmasının diğer ülkelere göre daha düşük seviyede kaldığı bulunmuştur. Örneğin; metinde Kırmızı Başlıklı Kız ile Kurdun karşılaştığı anlatılırken, resimlemede Kurt ağacın arkasında saklanır vaziyette resimlenmiştir. (Ek-6, S. 3) Resmin bir edebiyat unsuru olmadığını kendi başına bir sanat eseri olduğunu ancak resmin öyküyü çocuğun kavrayacağı şekilde tamamlayıcı olması gerektiğini vurgularken, öyküye sadık kalarak metni yansıtması gerektiğini de belirtmiştir (Alpöge, 2011, s. 10). Resim ve metin birbirini dengelerken, çocuğun hayal gücü sınırları içinde kalmalıdır. Bu denge için, çocukta çelişki yaratabilecek resim-metin uyumsuzluğuna mahal vermemek adına önce yazar ve çizer arasında ahenk oluşturulmalıdır. (Döl, 1999,s. 37)

Tablo 17

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Resimlemede kullanılan öğeler (renk, boyut, şekil, desen) metne uygun seçilmiştir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemede kullanılan öğeler (renk, boyut, şekil, desen) metne uygun seçilmiştir.	4,67	3,00	5,00	4,00	3,33	2,00

Türkiye' de basılan masal kitabındaki resimlemelerde kullanılan öğelerin metne daha az uygun olduğuna rastlanılmıştır. Örneğin Kırmızı Başıklı Kız' ın annesinin yapmış olduğu çöreklerin anlatıldığı metinde, masalın genel resimleme üslubuna aykırı olacak şekilde fotogerçekçi tarzda bir resim kullanılmıştır (Ek-6, S. 1). Ayrıca metinde vurgulanan detaylar resimlemelerde yansıtılamamıştır. Anlaşılabilirlik için önemli olan görsel devamlılıktır, bu gözün tasarım üzerinde bir çizgi ya da kıvrım boyunca hareket etmesidir. Göz bir unsurdan diğerine doğru kesintisiz geçişler yapabiliyorsa görsel devamlılık sağlanmış olacaktır. Resimlemenin genel tavrının çizgi, doku, renk vb. korunması görsel devamlılığı sağlayan unsurlardır (Ulutepe, 2010, s. 20).

Tablo 18

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Resimleme metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimleme metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.	5,00	3,67	5,00	4,00	4,00	3,67

Çek Cumhuriyeti ve Türkiye' de basılan masal kitaplarındaki resimlemeler diğer ülkelere göre metnin anlaşılmasını kolaylaştımada yetersiz görülmüştür. Örneğin Türkiye' de basılan masal kitabında metinde Kırmızı Başlıklı Kız' ın büyükannesinin evinin kapısında Kurtla yaptığı diyaloglar verilirken resimlemede bu durum yansıtılamamıştır. Resme bakıldığında karakterin nerede olduğu ve konuştuğuna dair bir hareket belirgin değildir.

(Ek-6, S. 7) Çocuk resme baktığında metin ile ilgili fikir yürütmesi zordur. Resimleme metinle ilişkili olduğu için, resimlemeyi yapan kişinin resimlenecek

metni iyi anlayıp asıl vurgulanmak istenenleri, kendi alanındaki farkındalığı ile birleştirerek izleyicinin metni anlamasını, hayalinde canlandırmasını en iyi şekilde sağlayabileceği resimlendirmeyi sunmalıdır (Ayhan, 2010, s. 26-27).

Tablo 19

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Metin ile resim birbirini tamamlamaktadır.." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Metin ile resim birbirini tamamlamaktadır.	5,00	4,33	5,00	4,33	4,00	3,67

Türkiye' de basılan masal kitabındaki resimlemelerle metnin birbirini tamamlamada eksik kaldığı görülmüştür. Kitabın genelinde resim ve metnin örtüşmediği saptanmıştır.

Öğrenmede görme duyusunun büyük yer kapladığı düşüldüğünde metin ile görsellerin uyumunun önemli olduğunu, bu uyumun kültürün nesilden nesile aktarılmasında da büyük rol oynayacağını bu açıdan da önem taşıdığını belirtmiştir (Rıfat' tan aktaran Ercantürk, 2015, s. 432).

Tablo 20

*Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "*Metinde uygun yazı karakteri seçilmiştir.*" Maddesine İlişkin Bulgular*

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Metinde uygun yazı karakteri seçilmiştir.	4,67	4,67	4,67	5,00	5,00	4,00

Metne uygun yazı karakteri seçiminde bütün ülkeler iyi düzeyde görülmüştür. Ancak Türkiye' de basılan masal kitabı nispeten daha düşük puan almasının sebebi, yazı karakterlerinin çocukların gözle ayırdedemeyeceği bir formda olmasındandır. Masal kitaplarındaki tipografik (yazı) karakter, çocuğun seviyesine uygun; fon ve yazı tipi rengi birbirine kontrast oluşturacak şekilde tasarlanmalı, fon açıksa yazı koyu, yazı koyuysa fon açık olarak düzenlenmelidir (Sürmeli, 2007, s. 555).

Tablo 21

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Metinde uygun büyüklükte yazı kullanılmıştır.." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Metinde uygun büyüklükte yazı kullanılmıştır.	3,00	4,00	4,67	4,67	4,67	3,67

Almanya' da basılan masal kitabında yer alan metin resmin içinde kolay okunacak kadar büyük değildir. 6 yaş için 24 punto, 7-9 yaş için 16-18 punto, 10 yaş için 12 punto ve üstü için de 11 punto zorunlu kılınmıştır. Bu ölçüler, çocuğun görme ve gördüğünü algılama özellikleri göz önüne alınarak saptanmıştır. Harfler çocuğun gözünü yormayacak büyüklükte olmalıdır (Cengiz' den aktaran Kaya, 2011, s. 15-16).

Tablo 22

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti 'nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme – Metin İlişkisi "Sayfada uygun metin hizalamaları kullanılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Sayfada uygun metin hizalamaları kullanılmıştır.	5,00	3,67	5,00	5,00	5,00	1,67

Türkiye' de basılan masal kitabının metin hizalamaları uygunluğu diğer ülkelere nazaran daha düşük puan almıştır. Çünkü, metin resmin gölgesinde kalacak biçimde konumlandırılmıştır ve metin hizalamalarının sağ ve sol hizalamalarındaki tutarsızlık göz yormaktadır. Çocukların metni okuması zordur. Yazının resimlemenin üzerin doğrudan bir arada kullanımında, çizimler yada yazının birbirinin önüne geçmemesine veya birinin diğerini engelleyerek karmaşa oluşturmamasına dikkat edilmelidir. Bunu sağlamak sağlanması adına yazı için uygun bir boşluk oluşturulmalıdır. bu resimlemenin de yazının da ayrı ayrı, rahatça algılanmasına kolaylık sağlayacaktır. Tipografik yapı içindeki boşluklar gereğinden az ya da fazla olursa okuma güçlüğü oluşur. Bu sebeple boşluklarda tutarlılık ve süreklilik sağlanmalıdır. Bunun yanısıra yazının sağa sola ve ya ortaya hizalanmasına dikkat edilmelidir. Çünkü bu bloklama biçimleri bütün metinlerde önemli bir sorundur. Sola blok bir metinde sağdaki serbestliğin gözün aynı satırı tekrar okumasına ya da satır atlamasına engel olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır (Pektaş' tan aktaran Sürmeli, 2007, s. 555)

3.2.c. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisine İlişkin Bulgular

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve *Çek Cumhuriyeti' nde* basılan masal kitaplarının resimleme-çocuk ilişkisi boyutunda yer alan maddelere ilişkin bulgular sırasıyla açıklanmıştır.

Tablo 23

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler kitabın hitap ettiği yaş grubuna uygundur." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler kitabın hitap ettiği yaş grubuna uygundur.	4,00	5,00	5,00	3,33	4,67	4,33

İspanya' da basılan masal kitabı hitap ettiği yaş grubuna uygun bulunmamıştır. Bu masal kitabının resimlemelerinde kullanılan deformasyonlar: "varlığın öz biçimini, özelliklerini kaybetmeden tanınır halini koruyarak, farklı yerlerinde yapılan abartı kullanarak yapılan yüzeysel ya da hacimsel bozmalara denildiğini ifade etmiştir. Amacı ise figürü yahut nesneyi daha etkili kılmaktır (Yılmaz,2010, s. 426)," çocuklar tarafından anlaşılabilecek düzeyde değildir. Figürlerin donuk ifadeleri; herhangi bir duygu yorumlamasına gidilmediğinden, çocuğun ilgisini çekmez. Çünkü duyguların ifadesinden yoksun kalan figürler; çocukların kendilerini ifade etmede de güçlük yaşadığı soyut kavramlar olan duygular kavramı için görerek özdeşim kurma açısından ihtiyacı olduğu bu konuda, yaş grubundaki çocuğa hitap etmede yetersiz kalır (Şahin, 2014, s. 1316).

Tablo 24

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler güdüleyici niteliktedir.." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler güdüleyici niteliktedir.	4,00	1,67	5,00	4,33	4,67	1,67

Türkiye' de ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarında resimlemeler güdüleyici bulunmamıştır. Her ikisinde de resimlemeler özgün değildir. Merak uyandırıcı değildir ve çocukların kolayca karşılaşabileceği klişeleşmiş öğeleri barındırmaktadır. Klişeleşmiş tarzda

resimlemeler yaratıcılığı çok desteklemeyen yakınsak düşüncenin ürünü olmaya daha müsaittir, çünkü ıraksak düşünce yaratıcılığın ortaya çıkmasını daha çok destekler niteliktedir. Yaratıcılık taşımayan bir ürün sıradanlık barındıracağından ilgi çekici olmayacaktır, çocukta heyecan yaratmayan bir ürün güdüleyici nitelikten yoksun kalacaktır (San, 2008, s. 21).

Tablo 25

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemede kullanılan renkler çocuğun ilgisini çekecek şekilde kullanılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemede kullanılan renkler çocuğun ilgisini çekecek şekilde kullanılmıştır.	2,00	2,00	3,67	5,00	5,00	2,33

Almanya' da basılan masal kitabındaki resimlemelerde kullanılan renkler çocuğun ilgisini çekecek nitelikte değildir. Kitabın genelinde renklerin değerleri gri tonlarda kullanıldığı için soluk görünmektedir. (Ek-1) Bu yaş grubu için daha canlı ve parlak renklerin kullanılması gerekmektedir. Rengin önemini vurgularken çocukların parlak kırmızı ve mavi en çok sevilen renkler olarak belirtilmiştir.Çünkü ana ve ara renklerin dışındaki renklerin soğuk veya pastel gibi tonları çocukların dikkatini çekmez, mavi ve kırmızı gibi ana renkler ara değerlerden daha şiddetli olduklarından daha çok ilgi çekicidirler. Büyüdükçe keskin hatları olan parlak renkli resimlerden bıkarak uzaklaşan çocuk pastel tonları olan kontür çizgileri ile sınırlandırılmamış yeni bir şeyler almalarına olanak sağlayan daha geçişli resimlere doğru yönelirler (Döl, 1999, s. 28). Resimlemeler net çizgilerle kolay farkedilebilmeli ve hızlıca ayırdedilebilme özelliği taşıyor olmaları gerekir, bunun için; çocuk kitapları resimlenirken dinamik, neşeli ve sıcak renkleri barındırmalarının çocuklar için daha faydalı olacağı yönünde aktarımda bulunmuşlardır (Çetin ve Cir, 2016, s. 3)

Tablo 26

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemedeki unsurlar çocuğun soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olacak niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemedeki unsurlar çocuğun soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olacak niteliktedir.	4,67	3,67	4,67	2,67	3,67	2,33

Türkiye' de basılan masal kitabında soyut kavramların somutlaştırılması diğer ülkelere kıyasla daha azdır. 7-9 Yaş çocuklar estetik gerçekçilik evresinde olan bu yaş grubu ideal gerçekçiliğe göre yargıya varırlar. Sanat yapıtında resmedilen kişinin duygularıyla özdeşirler. Başarılı bir şekilde somutlaştırılmış bir eser bu yaşa daha çok hitap eder.

Çocuklara sözle ulaşılamayacak durumlarda yazıyı destekleyerek anlamladırmasına yardımcı olacak, düşünmesini sağlayarak yaratıcı güdülerini pekiştirecek olan görsel iletişim aracı; çocuk kitaplarındaki resimlemelerdir (Özer, 2007, s. 427-430).

Tablo 27

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler çocuğun hikayeyi anlamasına yardımcı olacak kadar sık kullanılmıştır." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler çocuğun hikayeyi anlamasına yardımcı olacak kadar sık kullanılmıştır.	5,00	5,00	4,67	5,00	5,00	4,33

Türkiye' de basılan masal kitabında resimlemelerin sıklığı olsa da, metindeki detayları verememesinden dolayı hikayenin anlaşılmasını destekleyecek kadar yeterli değildir. Çocuk metinde geçen herşeyi görmek ister, karşı karşıya kalınan herşeyi nesnel gerçeklik ile algılayan bu yaş grubunda resimler metinden eksik anlatım taşımamalıdır.Metinde geçen detaylar resimle aynı paralelde olmalı ve birlikte ilerlemelidir. Çocuğun düzeyine uygun mizah unsuru taşıyarak, detayları atlamadan çocuğa iletmelidir. (Döl, 1999, s. 28) Metin resimlemelere göre oldukça detaylı kaldığından resimlemeler yeterli sıklığı sağlayamamıştır.

Tablo 28

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler çocuğun hayal dünyasını harekete geçirecek, onu düşündürecek niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler çocuğun hayal dünyasını harekete geçirecek, onu düşündürecek niteliktedir.	4,67	3,00	5,00	4,67	4,67	1,67

Resimlemelerin çocuğun hayal dünyasını harekete geçirme konusunda Türkiye' de basılan masal kitabının diğer ülkelerle kıyaslandığında daha düşük not almasının sebebi, merak

uyandıracak özgün anlatım ve yeni yorumlar getirilmesine imkan sağlamamasıdır. Rusya ' da basılan masal kitabında masalın son kısmında kurdun avcılar tarafından götürülüşü resimlenmiştir. Ancak bundan sonrası ile ilgili bir ipucu verilmemiştir ve çocuğun hayal gücüne bırakılmıştır. Masaldaki tüm durumların olayların aynen resmedilmemesinden dolayı çocuğun hayal dünyasını harekete geçirmekte yeterli bulunmuştur. (Ek-5, s. 19) Resimlemeler çok standart ve düz bir şekilde metinde geçen bir bölüme durağana yakın bir anlatımla eşlik etmektedir. Çocuğa yönelik eserlerde metin ve dile karşı hassas tutumun aynı şekilde resimleme alanında da gösterilmesi gerektiğini vurgularken, ülkemizdeki çocuk kitap resimlemelerinde formların ve çizimlerin kopya gibi birbirine benzediği özensiz olduğu, en önemli eksiğin çocuk psikolojisi ve hayal gücünü destekleyen ve gelişimine olanak sağlayacak ürünler açısından yetersiz ve kısıtlı olmasıdır (Yıldız, Yazıcı ve Durmuşoğlu, 2016, s. 45).

Tablo 29

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarının Resimleme-Çocuk İlişkisi "Resimlemeler çocuğun hikaye konusu hakkında yeni ve farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak niteliktedir." Maddesine İlişkin Bulgular

	Almanca	Çekçe	Fransızca	İspanyolca	Rusça	Türkçe
Resimlemeler çocuğun hikaye konusu hakkında yeni ve farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak niteliktedir.	3,00	2,00	5,00	5,00	5,00	3,33

Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitabındaki resimlemelerde çocuğun hikaye konusu hakkında yeni ve farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak nitelik olarak diğer ülkelere kıyasla en düşük puanı almıştır. Masal kitabındaki bütün olaylar aynen resmedildiği için çocuğun yeni fikirler üretmesine yardımcı olmamaktadır. Resimlemelerin süsleyici metni açıklayıcı ya da tamamlayıcı olmalarının yanısıra neşeli bir biçimde sayfada yazı ile bütünlük taşımalı çocuğa sempatik gelmelidir. Bu özelliklerini kullanarak güldürürken düşündürmeli yeni ufuklar açmalı ufkunu genişletmelidir (Kantemir, 2016, s. 198). Çocuklar sanat ile hiç tanışmamışken resimli kitaplara ilgi duyacakları için bu dönemde onlara seçtiğiniz kitabın resimlerin çarpıcı olması gerekir, kitapların kalitesi çocukları sanatsal aktiviteye yönlendirebileceği gibi, beğeni ölçütlerini de geliştirebilir (Striker, 2005, s. 155).

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

"Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimlemeler

a) biçimsel özellikler
b) resimleme-metin ilişkisi
c) resimleme-çocuk ilişkisi

bakımından anlamlı farklılık göstermekte midir?" şeklinde ifade edilen ikinci alt probleme ilişkin veri, Resimleme Özellikleri Ölçeği'nin alt boyutları ve toplam puanlarından elde edilmiştir. Resimleme özellikleri genel puanlarının ülke türüne göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 30'da sunulmuştur:

Tablo 30

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde 'da basılan masal kitaplarındaki resimleme özelliklerinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Ülke	Sıra Ortalaması		sd	P
Resimleme Özellikleri	almanca	90,65	53,902	5	0,00
	çekçe	54,41			
	fransızca	117,17			
	ispanyolca	86,11			
	rusça	100,17			
	türkçe	40,50			

Tablo 30 incelendiğinde; masal kitaplarındaki resimleme özelliklerinin sıralamalar ortalamalarının Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde 'da basılmış olmasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda; farklı ülke gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (γ^2=53,902; sd=5; p<0,05). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni düzeltmesi uygulanarak Mann Whitney-U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Analizlerin sonucunda; Almanya ve Çek cumhuriyeti arasında Almanya lehine (U=195,0; p<0,00), almanya ve Türkiye arasında Almanya lehine (U=129,5 p<0,00), Fransa ve Çek Cumhuriyeti arasında Fransa lehine (U=102,5; p<0,00), Rusya ve Çek Cumhuriyeti arasında Rusya lehine (U142,0; p<0,00), Fransa ve İspanyol arasında Fransa lehine

(U=222; p<0,00), Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine (U=57; p<0,00), İspanyol ve Türkiye arasında İspanyol lehine (U=156,5; p<0,00), Rusya ve Türkiye arasında Rusya lehine (U=74; p<0,00) farklılık gerçekleştiği belirlenmiştir.

3.3.a. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde *Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Biçimsel Özelliklerinin Farklılığına İlişkin Bulgular*

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin biçimsel özelliklerinin farklılığını test etmek amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 31'de sunulmuştur:

Tablo 31

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Biçimsel Özelliklerinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Ülke	Sıra Ortalaması		sd	P
Biçimsel Özellikler	almanca	44,58	25,408	5	0,00
	çekçe	24,73			
	fransızca	56,31			
	ispanyolca	39,77			
	rusça	49,35			
	türkçe	22,27			

Tablo 31 incelendiğinde; masal kitaplarındaki biçimsel özelliklerin sıralamalar ortalamalarının Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde basılmış olmasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda; farklı ülke gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (γ^2=25,408; sd=5; p<0,05). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni düzeltmesi uygulanarak Mann Whitney-U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Analizlerin sonucunda; Almanya ve Türkiye arasında Almanya lehine (U=31; p<0,00), Fransa ve Çekk Cumhuriyeti arasında Fransa lehine (U=22,5; p<0,00), Rusya ve Çek Cumhuriyeti arasında Rusya lehine (U=23,5; p<0,00), Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine (U=21,5; p<0,00), Rusya ve Türkiye arasında Rusya lehine (U=20; p<0,00) farklılık olduğu bulunmuştur.

3.3.b. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde *basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin resimleme-metin ilişkisinin Farklılığına İlişkin Bulgular*

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin resimleme-metin ilişkisinin Farklılığını belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 32'de sunulmuştur:

Tablo 32

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde *Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Resimleme-Metin İlişkisinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları*

Puan	Ülke	Sıra Ortalaması		sd	P
Resimleme-Metin İlişkisi	almanca	28,07	19,476	5	0,02
	çekçe	14,29			
	fransızca	32,71			
	ispanyolca	23,71			
	rusça	21,86			
	türkçe	8,36			

Tablo 32 incelendiğinde; masal kitaplarındaki resimleme-metin ilişkisinin sıralamalar ortalamalarının Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde basılmış olmasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda; farklı ülke gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (γ^2=19,476; sd=5; p<0,05). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni düzeltmesi uygulanarak Mann Whitney-U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Analizlerin sonucunda; Almanya ve Çek cumhuriyeti arasında Almanya lehine (U=195,0; p<0,00), Fransa ve Çek Cumhuriyeti arasında Fransa lehine (U=2; p<0,00), Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine (U=0,01; p<0,00), İspanyol ve Türkiye arasında İspanyol lehine (U=3,5; p<0,00) farklılık olduğu saptanmıştır.

3.3.c. Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Resimleme-Çocuk İlişkisi Bakımından Farklılığına İlişkin Bulgular

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin resimleme-çocuk ilişkisinin Farklılığını belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 33'de sunulmuştur:

Tablo 33

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde Basılan Masal Kitaplarındaki Resimlemelerin Resimleme-Çocuk İlişkisinin Farklılığını Test Eden Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Puan	Ülke	Sıra Ortalaması		sd	P
Resimleme-Çocuk	almanca	19,64	14,437	5	0,01
	çekçe	15,64			
	fransızca	30,00			
	ispanyolca	25,00			
	rusça	28,50			
	türkçe	10,21			

Tablo 33 incelendiğinde; masal kitaplarındaki resimleme-çocuk ilişkisinin sıralamalar ortalamalarının Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti' nde basılmış olmasına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonucunda; farklı ülke gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (γ^2=14,437; sd=5; p<0,05). Anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Bonferroni düzeltmesi uygulanarak Mann Whitney-U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Analizlerin sonucunda; Almanya ve Çek cumhuriyeti arasında Almanya lehine (U=195,0; p<0,00), Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine (U=2; p<0,00), Rusya ve Türkiye arasında Rusya lehine (U=2; p<0,00) farklılık olduğu görülmüştür.

Üçüncü alt Probleme İlişkin Bulgular

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan kitapların biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarına ait puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? Şeklinde ifade edilen probleme ilişkin her bir ülke için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

3.4.a. Almanya'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarının farklılığına ilişkin sonuçlar

Resim Özellikleri değerlendirme ölçeğinin biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların Almanya'da basılan masal kitaplarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlemek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 34'de sunulmuştur:

Tablo 34

Almanya'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Puan		Sıra Ortalaması		sd	P
	Biçimsel	15			
	Resimleme-metin ilişkisi	16,71	3,66	2	0,16
	Resimleme-çocuk ilişkisi	9,43			

Tablo 34 incelendiğinde Almanya'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.(γ^2=3,66; sd=2; p>0,05).

3.4.b. Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarının farklılığına ilişkin sonuçlar

Resim Özellikleri değerlendirme ölçeğinin biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlemek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 35'de sunulmuştur:

Tablo 35

Çek Cumhuriyeti'nde Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Puan		Sıra Ortalaması		sd	p
	Biçimsel	13,42			
	Resimleme-metin ilişkisi	16,29	0,82	2	0,66
	Resimleme-çocuk ilişkisi	12,79			

Tablo 35 incelendiğinde Çek Cumuriyeti'nde basılan masal kitaplarının biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.(γ^2=0,82; sd=2; p>0,05).

3.4.c. Fransa'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarının farklılığına ilişkin sonuçlar

Resim Özellikleri değerlendirme ölçeğinin biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların Fransa'da basılan masal kitaplarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlemek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 36'da sunulmuştur:

Tablo 36

Fransa'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Puan		Sıra Ortalaması		sd	P
	Biçimsel	15,27			
	Resimleme-metin ilişkisi	13,93	1,55	2	0,46
	Resimleme-çocuk ilişkisi	11,71			

Tablo 36 incelendiğinde Fransa'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.(γ^2=1,55; sd=2; p>0,05).

3.4.d. İspanya'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarının farklılığına ilişkin sonuçlar

Resim Özellikleri değerlendirme ölçeğinin biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların İspanya'da basılan masal kitaplarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlemek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 37'de sunulmuştur:

Tablo 37

İspanya'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Puan		Sıra Ortalaması		sd	P
	Biçimsel	13,69	0,04	2	0,97
	Resimleme-metin ilişkisi	14,21			
	Resimleme-çocuk ilişkisi	14,36			

Tablo 37 incelendiğinde İspanya'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.(γ^2=0,04; sd=2; p>0,05).

3.4.e. Rusya'da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarının farklılığına ilişkin sonuçlar

Resim Özellikleri değerlendirme ölçeğinin biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların Rusya'da basılan masal kitaplarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlemek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 38'de sunulmuştur:

Tablo 38

Rusya'da Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Puan		Sıra Ortalaması		sd	P
	Biçimsel	15,81	2,48	2	0,28
	Resimleme-metin ilişkisi	10,43			
	Resimleme-çocuk ilişkisi	14,21			

Tablo 38 incelendiğinde Rusya' da basılan masal kitaplarının biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.(γ^2=2,48; sd=2; p>0,05).

3.4.f. Türkiye'de basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarının farklılığına ilişkin sonuçlar

Resim Özellikleri değerlendirme ölçeğinin biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların Türkiye'de basılan masal kitaplarında anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği belirlemek için Kruskal-Wallis testi yapılmıştır ve elde edilen sonuçlar Tablo 39'da sunulmuştur:

Tablo 39

Türkiye'de Basılan Masal Kitaplarının Biçimsel Özellikleri, Resimleme-Metin İlişkisi Ve Resimleme-Çocuk İlişkisi Boyutlarının Farklılığını Test Eden Kruskall-Wallis Testi Sonuçları

Puan		Sıra Ortalaması		sd	P
	Biçimsel	14,12			
	Resimleme-metin ilişkisi	15,07	0,31	2	0,85
	Resimleme-çocuk ilişkisi	12,71			

Tablo 39 incelendiğinde Türkiye'de basılan masal kitaplarının biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır.(γ^2=0,31; sd=2; p>0,05).

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarının biçimsel özellikleri, resimleme – metin ilişkisi ve resimleme- çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanların aynı olduğu sonucuna varılmıştır. İncelenen masal kitaplarının üç boyuttanda aldığı puanlar aynı düzeydedir.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Bu bölümde araştırmada elde edilen sonuçlar, alt problemlerin sırasınca verilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarının resimleme özelliklerine ilişkin sonuçlar şöyledir:

- Resimleme özellikleri bakımından en düşük puan Türkiye'de basılan masal kitabı, en yüksek puan ise Fransa'da basılan masal kitabından elde edilmiştir. Türkiye' de basılan masal kitabının biçimsel özellikler, Resimleme - Metin ilişkisi, Resimleme - Çocuk ilişkisi alt boyutlarına ait puanının diğer ülkelere nazaran en düşük olduğu belirlenmiştir.
- Resimleme özellikleri içinde ele alınan biçimsel özellikler alt başlığına göre en düşük puan Türkiye'de basılan masal kitabından, en yüksek puan Fransa'da basılan masal kitabından elde edilmiştir. Türkiye' de basılan masal kitaplarında biçimsel özellikler bakımından resimlerin ilk bakışta algılanacak kadar net olmadığı ilgi çekici olmadığı, resimlemelerin sayfada konumlandırılmasının yetersiz olduğu, desenlerde oran-orantının sağlanamadığı, renklerin amacına uygun olmadığı, Fransa' da basılan masal kitabında ise bu kriterlere göre uygun olduğu görülmüştür. Masal kitapları basılırken net çizilmiş resimlere yer verilmesi (Baş ve Örs 2015), neşeli etki yaratacak renk kullanılması (Alıcı, 2012) ve çocuğun yaş grububa hitap eden şemaya uygun (Çetin ve Koyuncuoğlu, 2013) olmasına dikkat edilmesi önerilmektedir. Biçimsel özelliklerle ait alt başlıklar ile ilgili elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Resimlerin ilk bakışta anlaşılabilecek kadar net olması bakımından İspanya'da basılan masal kitabının diğerlerine göre yetersiz kaldığı ancak Fransa, Çek Cumhuriyeti, Rusya ve Türkiye' de basılan masal kitaplarının en iyi olduğu,
- Kitapta yer alan resimlemelerin ilgi çekici olması maddesine göre Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitabındaki resimlemelerin diğer ülkelere göre daha az çekici, Fransa ve Rusya' da basılan masal kitaplarının en ilgi çekici olurken, Rusya' da basılan masal kitabı da Fransa ve Rusya' da basılan masal kitapları gibi diğerlerine göre daha ilgi çekici olarak bu durumu takip ettiği,
- Resimlerde duygular etkili biçimde ifade edilmesi ve hareketlerin net ifade edilmesine göre İspanya'da basılan masal kitabının diğer ülkelere nazaran yetersiz kaldığı Fransa ve Rusya' da basılan masal kitaplarında ise duyguların en etkili şekilde ifade edildiği,
- Resimlerde içinde bulunulan ortamın Fransa'da basılan masal kitabında iyi canlandırılmadığı ancak Almanya'da basılan masal kitabında ortamın en iyi canlandırıldığı,
- Resimlemelerin sayfada konumlandırılmasının Almanya ve Fransa'da basılan masal kitaplarında en uygun iken; Türkiye'de basılan masal kitaplarının uygun olmadığı,
- Resimlemelerdeki desenlerde oran-orantının sağlanması bakımından Fransa ve Rusya'da basılan masal kitaplarının iyi düzeyde olduğu ve İspanya ve Türkiye'de basılan masal kitaplarının düşük düzeyde olduğu,
- Resimleme tekniği ve özgünlük bakımından Almanya, Fransa, İspanya ve Rusya' da basılan masal kitaplarının en uygun olduğu ancak Çek Cumhuriyeti'nde ve Türkiye'de basılan masal kitaplarının en yetersiz olduğu,
- Resimlemelerinin estetik beğeni kazandıracak nitelik açısından Almanya, Fransa ve İspanya'da basılan masal kitaplarının en iyi düzeyde olduğu ve en düşük düzeyin Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitabında olduğu,

sonucuna varılmıştır.

- Resimleme özellikleri içinde ele alınan Resimleme-metin ilişkisi alt başlığına göre en düşük puan Türkiye'de basılan, en yüksek puan ise Fransa'da basılan masal kitabında görülmüştür. Özellikle Türkiye' de basılan masal kitabı ile ilgili resme

bakıldığında metin ile ilgili görsel mesajın algılanamadığı, metin hizalamalarının yetersiz olduğu görülmüştür. Öğrencilerin görsel okuma becerilerinin ve akıl yürütme becerilerinin geliştirilmesi için bu özelliklere dikkat edilmesi önerilmektedir. Nitekim Sürmeli (2007)' nin Pektaş' tan aktardığına göre resim ve metin ilişkisi ile ilgili olarak bu hususlara dikkat edilmesi önerilmektedir. Resimleme-metin ilişkisine ait sonuçlar şöyledir:

- Kitapta yer alan resimlemelerin metni yansıtması bakımından diğer ülkelere göre en düşük Türkiye'de basılan masal kitabı iken Almanya ve Fransa' da basılan masal kitabının en iyi olduğu ancak Çek Cumhuriyeti'nde İspanya ve Rusya' da basılan masal kitaplarının da iyi olduğu,
- Resimlemede kullanılan öğelerin (renk, boyut, şekil, desen) metne uygunluğu bakımından en düşük Türkiye'de ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarının ve en yüksek Almanya ve Fransa'da basılan masal kitaplarının olduğu,
- Resimlemelerinin metnin anlaşılmasını kolaylaştıran en iyi iki kitap, Almanya ve Fransa'da basılan masal kitapları olduğu,
- Metin ve Resmin birbirini en iyi tamamladığı kitap Fransa ve Almanya'da basılan masal kitapları olduğu,
- Uygun yazı karakterine sahip olması bakımından Rusya ve İspanya'da basılan masal kitaplarının iyi düzeyde olduğu,
- Metinde uygun büyüklükte yazı kullanılmasında Almanya'da basılan masal kitabının en düşük, Fransa, İspanya ve Rusya' da basılan masal kitaplarının ise en yüksek yani en uygun olduğu ,
- Sayfada uygun metin hizalamaları kullanılmasına göre en düşük puanın Türkiye'de basılan masal kitabından elde edildiği ancak Almanya, Fransa, İspanya ve Rusya' da basılan masal kitaplarının en uygun olduğu

sonucuna varılmıştır.

- Resimleme özellikleri içinde ele alınan Resimleme-Çocuk ilişkisi bakımından en düşük puan Türkiye'de basılan, en yüksek puan ise Fransa'da basılan masal kitabından gözlenmiştir. Türkiye'de basılan masal kitabının bütün özelliklere göre

en düşük seviyede olduğu sonucuna varılmıştır. Resimleme-çocuk ilişkisi özelliklerine ait sonuçlar şöyledir:

- Yaş grubuna en iyi hitap eden resimlemelerin Çek Cumhuriyeti ve Fransa'da basılan masal kitaplarında gözlendiği ancak İspanya' da basılan masal kitabının bu konuda yetersiz kaldığı,
- Resimlemelerinde en az güdüleyici olan Türkiye ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitabı ve en çok güdüleyici olanın ise Fransa'da basılan masal kitabı olduğu,
- Resimde kullanılan renklerin çocuğun ilgisini çekecek nitelikte kullanılmasına göre Almanya ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarının yetersiz olduğu ancak İspanya ve Rusya' da basılan masal kitabında renklerin en ilgi çekici olarak kullanılmış olduğu,
- Çocuğun soyut kavramları somutlaştırmasına en iyi yardımcı olacak kitapların Almanya ve Fransa'da basılan masal kitaplarının olduğu,
- Çocuğun hikayeyi anlamasına yardımcı olacak kadar sık resimlemelerin kullanıldığı kitaplar; Almanya, Çek Cumhuriyeti, İspanya ve Rusya'da basılan masal kitapları, en düşük ise Türkiye'de basılan masal kitaplarının olduğu,
- Fransa'da basılan masal kitaplarının hayal dünyasını harekete geçirme ve çocuğu düşündürme konusundaki nitelik açısından en iyi düzeyde olduğu,
- Resimlemelerin çocuğun hikaye konusu hakkında yeni ve farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak nitelikte olması bakımından Rusya, İspanya ve Fransa'da basılan masal kitaplarının iyi düzeyde olduğu, Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarının ise diğer ülkelere göre daha düşük düzeyde kaldığı,

sonucuna varılmıştır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitaplarındaki resimleme özelliklerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Almanya' da basılan masal kitabının Çek Cumhuriyeti' nden ve Türkiye' den, Fransa' da basılan masal kitabının Çek Cumhuriyeti' nden ve İspanya' dan, Rusya' da basılan

masal kitabının Çek Cumhiyeti' nden ve Türkiye' den daha iyi olduğu bulunmuştur.

- Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya Ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin biçimsel özelliklerinin farklılık gösterdiği görülmüştür. Almanya ve Türkiye arasında Almanya lehine, Fransa ve Çek Cumhuriyeti arasında Fransa lehine, Rusya ve Çek Cumhuriyeti arasında Rusya lehine, Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine, Rusya ve Türkiye arasında Rusya lehine farklılık olduğu bulunmuştur.
- Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin resimleme-metin ilişkisinin anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Almanya ve Çek cumhuriyeti arasında Almanya lehine, Fransa ve Çek Cumhuriyeti arasında Fransa lehine, Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine, İspanya ve Türkiye arasında İspanya lehine farklılık olduğu saptanmıştır.
- Türkiye, Almanya, İspanya, Fransa, Rusya ve Çek Cumhuriyeti'nde basılan masal kitaplarındaki resimlemelerin resimleme-çocuk ilişkisi bakımından anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Almanya ve Çek cumhuriyeti arasında Almanya lehine, Fransa ve Türkiye arasında Fransa lehine, Rusya ve Türkiye arasında Rusya lehine farklılık olduğu görülmüştür.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

- Araştırmaya alınan hiçbir ülkede biçimsel özellikler, resimleme-metin ilişkisi ve resimleme-çocuk ilişkisi boyutlarından elde edilen puanlar arasında , anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Öneriler

Masal kitaplarının ülkelerin beşeri ve coğrafi özelliklerine uygun olarak düzenlenmesi önerilmektedir. Çocuklar masal kitabının anlamlandırılmasında resimden faydalanmaktadır. Çocuğun çevresiyle örtüşmeyen olduğunda kitabı kendisiyle özdeşleştiremeyebilir.

İncelenen masal kitaplarının resimlemelerinde tutarsız tavır ve üslup gözlenmiştir. Özellikle Türkiye' de basılan masal kitabında bazen fotoğrafik resimlerin, bazen bilgisayar grafiğinin kullanıldığına rastlanmıştır. Bur durum çocuğa estetik açıdan vizyon sağlayamaz. Masal kitapları düzenlenirken çocuğa estetik algı kazandırmak için masal kitaplarının konu alanında uzman illüstratörler tarafından tasarlanması önerilmektedir. Bu sayede masal kitaplarına özgünlük kazandırılacağı ve pek çok kitapta rastlanan konsept tasarımı sorununa da çözüm getirileceği düşülmektedir.

Yazı fontu ve arka planın yazının okunaklılığını bozmayacak şekilde renklendirilmesinde; canlı ve zıt renklere yer verilmesi önerilmektedir. Birbirinin tekrarı olan renk tonları (monokrom) yazının okunabilirliğini düşürürken resimlemelerin ise değerini öldürür.

Masal kitaplarının basımı her matbaada yapılmamalı özellikle ticari kaygı ve kiç kültürü benimseyen kitapların yaygınlaşmaması adına bu durum kontrol altında tutulmalıdır. Örneğin Türkiye' de basılan masal kitabında kitap kapağında ilgi çekici olması adına simli bir yüzey kullanılmıştır. Bu durum erkek çocuklar aleyhine cinsiyet algısı oluşturabilir. Masal kitaplarının çocukların dünyasında bırakacağı etki dikkate alınarak yaratıcılıklarının geliştirilmesine imkan verilmelidir. Bu doğrultuda matbaaların Sanat eğitimcileri tarafından denetlenmesi önerilmektedir.

Yapılan araştırmanın farklı ülkeler ve farklı masal kitapları üzerinde tekrarlanması,

Farklı ülkelerde basılmış masal kitaplarına ilişkin öğrenci görüşlerinin incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Alakuş, A.O. & Mercin, L. (Ed.). (2011). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Pegem.

Alıcı, M. (2012). *İlköğretim düzeyinde iki dilde yazılmış (Türkçe-Almanca) çocuk kitapları üzerine bir içerik incelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Alpöge, G. (2011). *Çocuk edebiyatı kitaplarında resim. Eğitim-Sen okul öncesi çocuk edebiyatı kitap kataloğu,* (10-13). Ankara: Eğitim-Sen

Ambrose.G. & Harris. P. (2012). *Grafik tasarımın temelleri*, (M. E. Uslu. Çev.). İstanbul: Literatür.

Anderson, N. A. (2010). *Elementary children's literature: ınfancy through age 13*. USA: Pearson.

Arıkan, A. (2008). *Grafik tasarımda görsel algı*. Konya: Eğitim Akademi.

Artut, K. (2007). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.

Aslıer, M. (1974). *Türkiye'de resimli çocuk kitapları sorunu*. İstanbul: Cem.

Aslıer, M. (1983). *Güzel sanatlar: Tarih ve yorumlar*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü.

Asutay, H. (2013). International periodical for the languages, *Turkish Studies, 8*(13), 265-278.

Aşılıoğlu, E. (2011). *Grafik sanatçılarının çocuk kitaplarının grafik tasarımına ilişkin Görüşlerini değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Atmaca, A. E. (2014). *Temel tasarım.* Ankara: Nobel.

Ayhan, Y. (2010). *İlköğretm 5. Sınıf Türkçe ders kitabı resimlemelerinin biçim ve içerik açısından 11 yaş grubuna uygunluğu ve aynı yaş grubu öğrencilerin yaptığı*

resimlemelerle karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Baş, B. & İnan Yıldız, F. (2014). İlkokul Türkçe ders kitaplarının resim-metin ilişkisi açısından öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(28), 139-151.

Baş, B. & İnan Yıldız, F. (2015). Türkçe 1. sınıf ders kitabının resim-metin ilişkisi açısından değerlendirilmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, *7*(1), 230-241.

Bland, D. (1962). *The illustration of books.* London: Faber and Faber.

Bayat, B. (2014). Uygulamalı sosyal bilim aştırmalarında ölçme, ölçekler ve "likert" ölçek kurma tekniği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16*(3), 1-24.

Buyurgan,S. & Buyurgan.U. (2012). *Sanat eğitimi ve öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K, E., Akgün, E, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Creswell, J. W. (2013). *Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları araştırma deseni*. Ankara: Eğiten Kitap.

Çelik, A. (2014). *Yükseköğretim kurumları lisans programlarında yer alan temel tasarım eğitimi derslerinin eleştirel bir incelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çetin, Ş. Ü., & Cir,Ö. (2016). Farklı kültürlerdeki çocuk kitaplarının resimlendirme tekniklerinin ve görsel özelliklerinin incelenmesi. *Baskent University Journal of Education*, *3*(1), 1-12.

Çetin, Z & Koyuncuoğlu, B. (2013). *İz bırakmak: " Çocuk, sanat ve yaratıcılık"*. Ankara: Vize.

Çevik, M. (2008). Türkiye'de batı masalları ve çocuklarımız, *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, *1*(3), 115-131.

Döl, A. (1999). *0-6 yaş çocuk kitapları resimlemeleri.*Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Ercantürk, O. K. (2015). Türkçe ders kitaplarındaki yazılı metinler ile metin görsellerinin uyumu. *Electronic Turkish Studies, 10*(3), 427-454.

Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. (4. Baskı). Ankara: Seçkin.

Eroğlu, Ö. (2003). *Resim sanatı sözlüğü*. (Dördüncü Baskı). Ankara: Öke.

Ertok Atmaca, A. (2014). *Temel tasarım*. Ankara: Nobel.

Fang, Z. (1996). Illustrations, text, and the child reader: Whatare pictures in childrens storybooksfor? *Reading Horizons, 37*, 2.

Gikonv, Jacqueline. (1991). *Graphic illustration in black and White*. New York: Design.

Gönen, M. & Balat, G. (2002). Çocuk kitaplarına yeni bir yaklaşım: internet'te resimli çocuk kitapları (e-books). *Türk Kütüphaneciliği Dergisi, 16*(2), 163-170.

Gönen, M. (1993). Anaokulu öğretmenlerinin beş atı yaş çocukları için kullandıkları masal ve hikaye kitaplarının niteliklerinin incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği, 7*(2), 83-88.

Gönen, M. (Ed.). (2015) *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Eğiten Kitap.

Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. & Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim ve Bilim Dergisi, 36*(160), 251-264.

Green, C. (2002). *Design it yourself*. USA: Rockport.

Gülpınar, F. (2010). *Görsel kavramlar, illüstrasyon ve çocuk kitapları*, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Güngör, İ. H. (2005). *Temel tasarım. (Basic design)*. İstanbul: Afa.

İçmeli, M. (1996). *Türkiye'de ilköğretim ders kitaplarında fiziksel yapı, tasarım ve illüstrasyon sorunları.* Türkiyede ve Almanyada ilköğretim Ders Kitapları Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Ankara.

İlbeyli Demir, F.G. (2009). *Kiç ve plastik sanatlar üzerine.* Ankara: Ütopya.

İncearık, M.E. (2011). *Grafik tasarım rehberi*. İstanbul: Kodlab.

Kantemir, E. (2016). *Çocuk Kitapları Sorunu,* http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/502/6038.pdf sayfasından erişilmiştir.

Kara, C. (2012). Çocuk kitabı seçiminde resimlemelerle ilgili olarak ebeveynin dikkat etmesi gereken başlıca unsurlar. *Batman Üniversitesi, Yaşam Bilimi Dergisi, 1*(1), 225-232

Karadağ, Ö. (2013). Okuma Kültürüne katkıları bakımından Türkçe ders kitaplarının resimlemeleri (illüstrasyonları). *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, *9*(2), 84-93.

Karatay, H. & Pektaş, S. (2012). Türkçe ders kitaplarının incelenmesine yönelik ölçek geliştirme çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(10), 183-204.

Kaya, M. (2011). *Çocuk edebiyatı kitaplarında resim. Eğitim-Sen okul öncesi çocuk edebiyatı kitap kataloğu. (17-20).* Ankara: Eğitim-Sen.

Kayhan, Z, T. (2010). *İlköğretim I.kademedeki öğrencilere okutulan masal kitaplarındaki illüstrasyon ve tipografi denge unsuru ve seçilen 5 masal kitabı çözümlemesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kehnemuyi, Z. (2013) *Çocuğun görsel sanat eğitimi*. İstanbul: Yapı Kredi.

Keser, N. (2005). *Sanat sözlügü* (1. Baskı). Ankara: Ütopya.

Keş, Y., & Sarıca, S. (2014). Hareketli kitap illüstrasyonlarının tarih boyunca farklı kullanımları üzerine bir inceleme. *SDÜ Arte-Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi, 7*(14), 264-284.

Kılıçkan, H & Kılıçkan, H. (1996). *Okullarda resim.* İstanbul: Taç

Kılıçlıoğlu, S., Araz, N. & Devrim, H. (1971) *Büyük lügat ve ansiklopedi*. İstanbul: Meydan.

Krausse, A. C. (2005) *Rönesans' tan günümüze resim sanatının öyküsü*. (D. Zaptçıoğlu, Çev.). İstanbul: Literatür

Külük, C.Ş. (2013). *Resimli çocuk kitaplarının nitelik sorunsalı ve çocuğun sanat eğitimi sürecindeki yeri: "*Delioğlu'nun resimlediği yapıtlar üzerine bir inceleme. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(2), 393-417.

Mercan, Z. (2015). *Okul öncesi dönem çocuk kitaplarında resimlemenin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu

Nodelman, P.(1996). *The pleasures of children's literatüre*. New York: Longman.

Oğuzkan, A. F. (1987). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Emel.

Oğuzkan, A.F. (2013). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı.

Özer, A. (2007), *Çocuk kitaplarındaki resimlemelerin "çocuğa göre" liği,* II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu' nda sunulmuş bildiri. Ankara Üniversitesi, Ankara. http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/840.pdf sayfasından erişilmiştir.

Sakaoğlu,S. (2012). *Masal araştırmaları*. Ankara: Akçağ.

San, İ. (2008). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya.

Sarı, N. (2006). *Çocuk kitabı illüstrasyonları üzerine bir araştırma ve bir örnekleme*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Şahin, G. (2014). Okulöncesi dönem çocuk kitaplarında görsel bir uyaran olarak resim. *Electronic Turkish Studies*, *9*(3), 1309-1324.

Şirin , M.R. (1998). *99 Soruda çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı.

Şişman.A. (2006). *Sanata ve sanat kavramlarına giriş.* İstanbul: Yaz.

Soydan, K. (2014). *Türk kültürüne göre çocuk hikâye kitaplarında illüstrasyon*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Striker, S. (2005). *Çocuklarda sanat eğitimi*, (A. Akın, Çev.). İstanbul: Epsilon.

Sürmeli, K,. (2007). *Masal kitaplarında grafik tasarım sorunları ve çözüm önerileri*, II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu' nda sunulmuş bildiri, Ankara Üniversitesi, Ankara. http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/840.pdf sayfasından erişilmiştir.

TDK. (2011). *Türk dil kurumu,* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Tepecik, A. (2002). *Grafik sanatlar tarih – tasarım – teknoloji*. Ankara: Detay.

Tontu,Y,H. (2008). *İllüstrasyonların ilköğretim birinci Kademe Türkçe ders kitaplarındaki görsel etkililik durumlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tunalı, İ. (2008). *Estetik.* İstanbul: Remzi.

Turani, A. (2005). *Dünya Sanat Tarihi*, İstanbul: Remzi.

TDK. (2005). *Türkçe sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Uçar, F.T. (2004). *Görsel iletişim ve grafik tasarım*. İstanbul: İnkılap.

Ulutepe, Z. (2010). *Okul öncesi dönem hikaye kitabı resimlemelerinin tasarım ilkelerine uygunluğunun incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uygan, Z.(2010). *Resim sanatında stilizasyon ve deformasyon*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir .

Uzuner, S. , Aktaş, E., & Albayrak, L. (2010). Türkçe 6, 7 ve 8. sınıf ders kitaplarının görseller (illüstrasyonlar) açısından değerlendirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, *27*(27), 721-733.

Yalçıntaş, A. & Aytaş, G. (2014). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Akçağ.

Yavuz,Y. (Ed.). (2006). *Eğitim bilimine giriş*. İzmir: Dinazor.

Yavuzer, H. (2003). *Resimleriyle çocuk*. İstanbul: Remzi.

Yıldız, C., Yazıcı, D. N., & Durmuşoğlu, M. C. (2016). 2010-2015 yılları arasında yayımlanmış resimli çocuk kitaplarının resimleme özelliklerinin incelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, *1*(1), 43-55.

Yılmaz, M. (2010). *Görsel sanatlar eğitiminde uygulamalar*. Ankara: Data.

Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel.

EKLER

EK-1. Rotkäppchen (Kırmızı Başlıklı Kız) Almanya'da basılan masal kitabı

EK-1. (devam) Rotkäppchen

EK-2. Červená karkulka (Kırmızı Başlıklı Kız) Çek Cumhuriyeti' nde basılan masal kitabı

EK-2 (devam) Červená karkulka

EK-2 (devam) Červená karkulka

EK-2 (devam) Červená karkulka

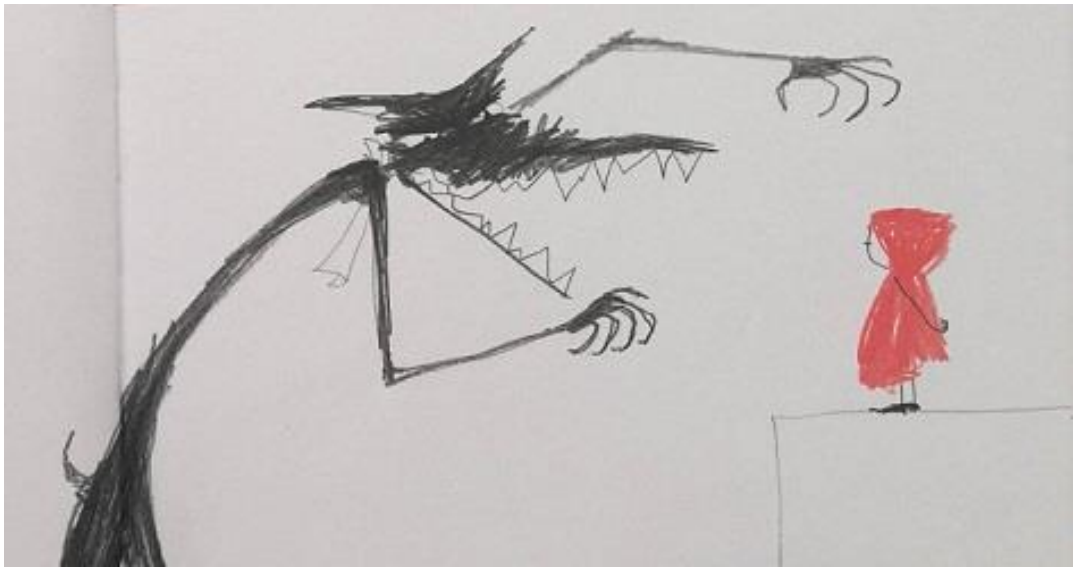

EK-2 (devam) Červená karkulka

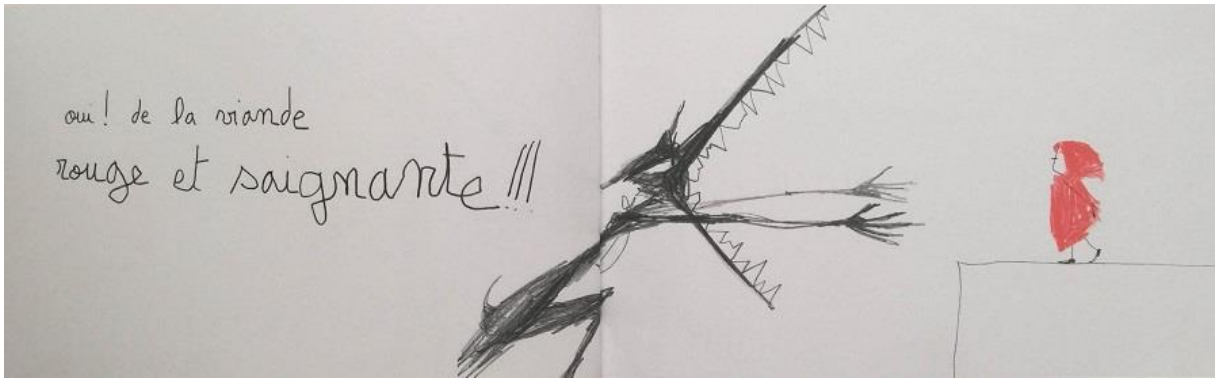

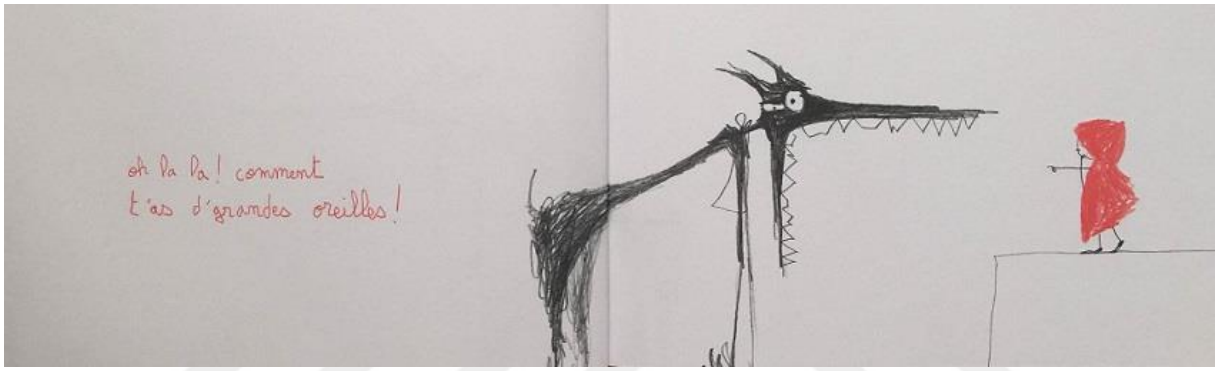
EK-3. Un Petit Chaperon Rouge (Kırmızı Başlıklı Kız) Fransa‘ da basılan masal kitabı

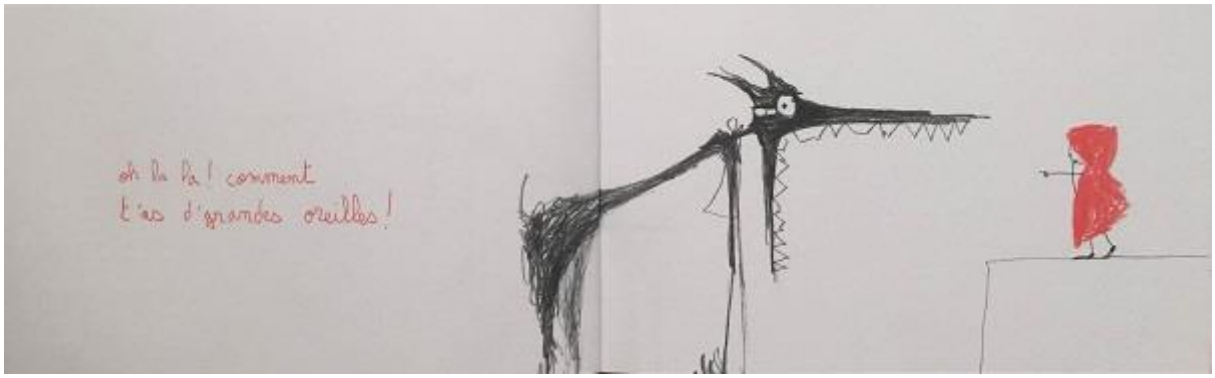

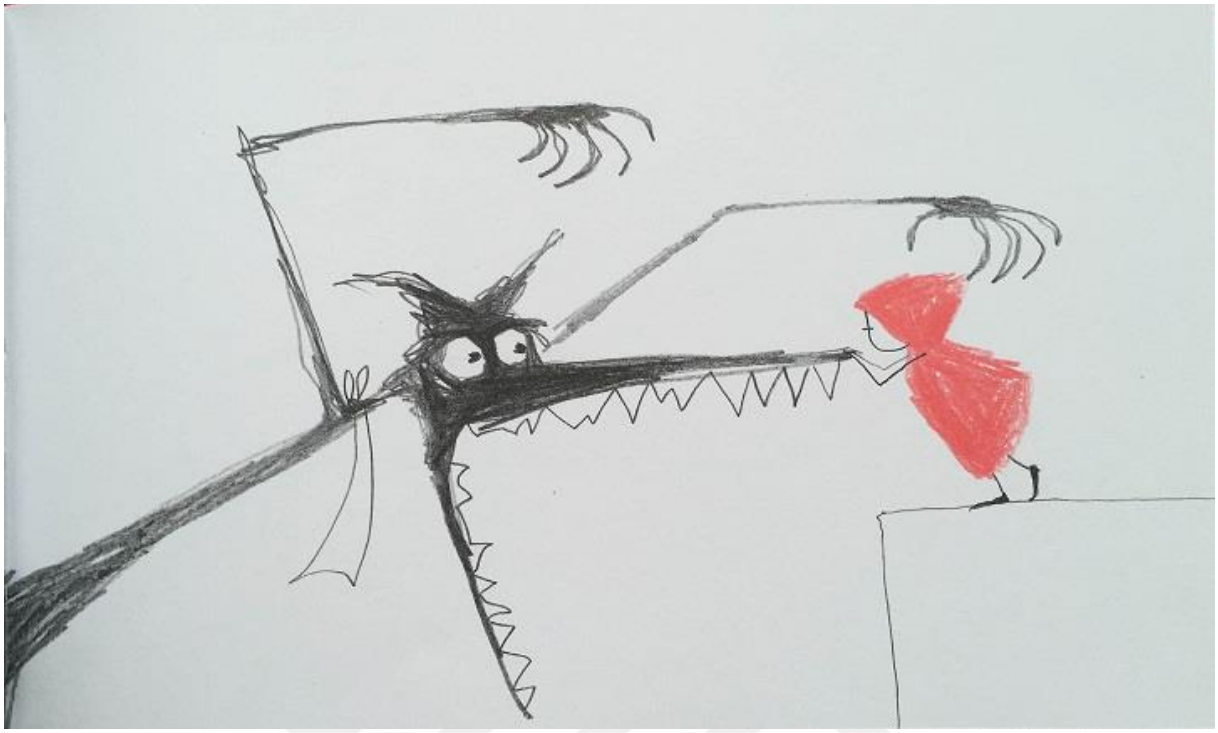
EK-3. (devam) Un Petit Chaperon Rouge

EK-3. (devam) Un Petit Chaperon Rouge

EK-4. Caperucita Roja (Kırmızı Başlıklı Kız) İspanya' da basılan masal kitabı

EK-4. (devam) Caperucita Roja

EK-4. (devam) Caperucita Roja

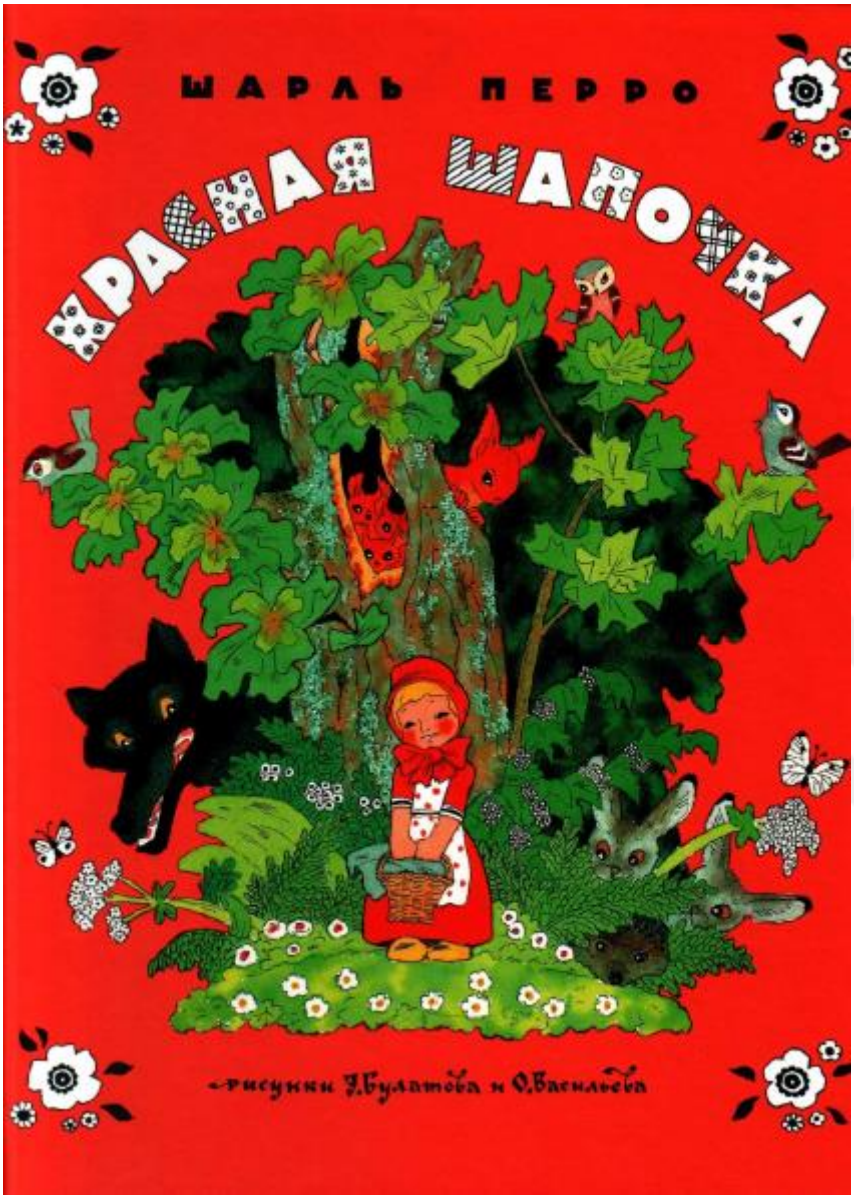
EK-4. (devam) Caperucita Roja

EK-4. (devam) Caperucita Roja

EK-5. Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka) (Kırmızı Başlıklı Kız) Rusya' da basılan masal kitabı

EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

— А далеко ли живёт твоя бабушка? — спрашивает Волк.

— Довольно далеко, — отвечает Красная Шапочка. — Вон в той деревне, за мельницей, в первом домике с краю.

— Ладно, — говорит Волк, — я тоже хочу проведать твою бабушку. Я по этой дороге пойду, а ты ступай по той. Посмотрим, кто из нас раньше придёт.

Сказал это Волк и побежал что было духу по самой короткой дорожке.

EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

— Это я, внучка ваша, Красная Шапочка, — отвечает Волк тоненьким голоском. — Я к вам в гости пришла, пирожок принесла и горшочек масла.

А бабушка была в это время больна и лежала в постели. Она подумала, что это и в самом деле Красная Шапочка, и крикнула:

— Дерни за верёвочку, дитя моё, дверь и откроется!

12

EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

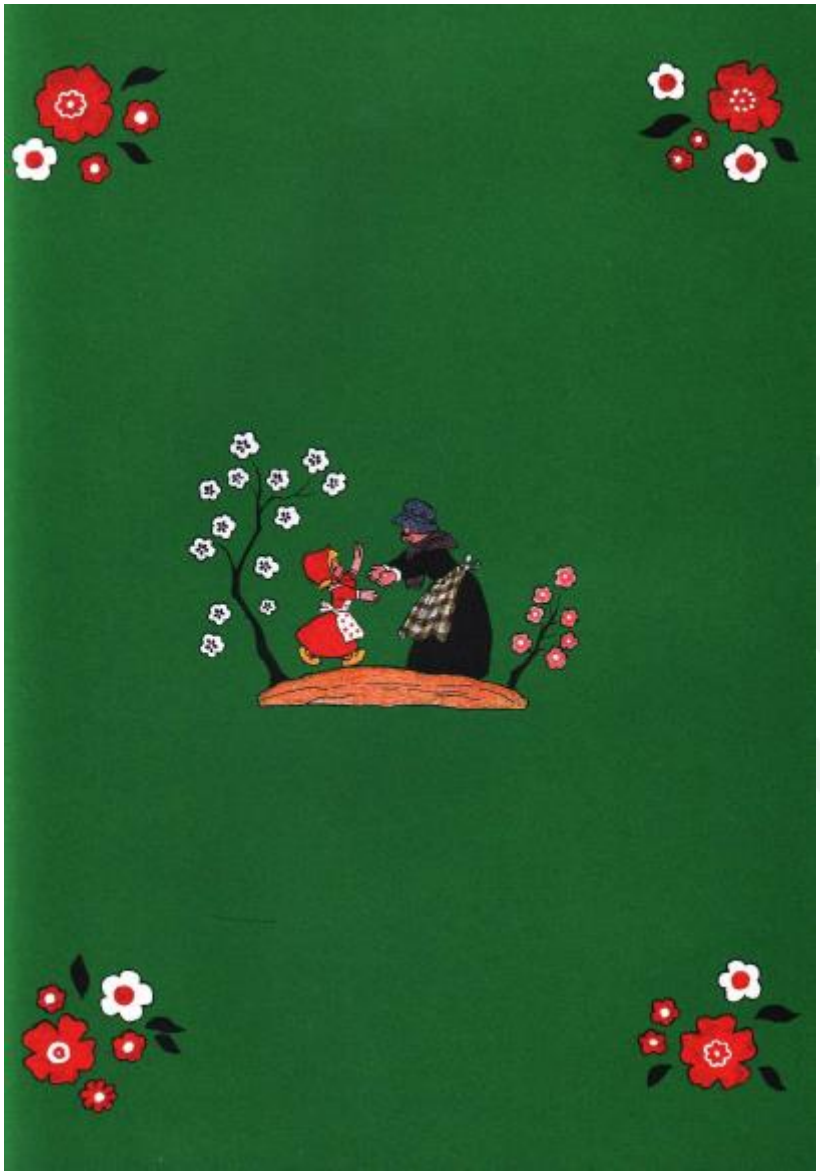
EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

Не успела Красная Шапочка и охнуть, как злой Волк бросился на неё и проглотил вместе с башмачками и красной шапочкой.

Но, по счастью, в это самое время проходили мимо домика дровосеки с топорами на плечах. Услышали они шум, вбежали в домик и убили Волка. А потом распороли ему брюхо, и оттуда вышла Красная Шапочка, а за ней и бабушка — обе целые и невредимые.

EK-5. (devam) Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka)

EK-6. Kırmızı Başlıklı Kız (Türkiye' de basılan masal kitabı)

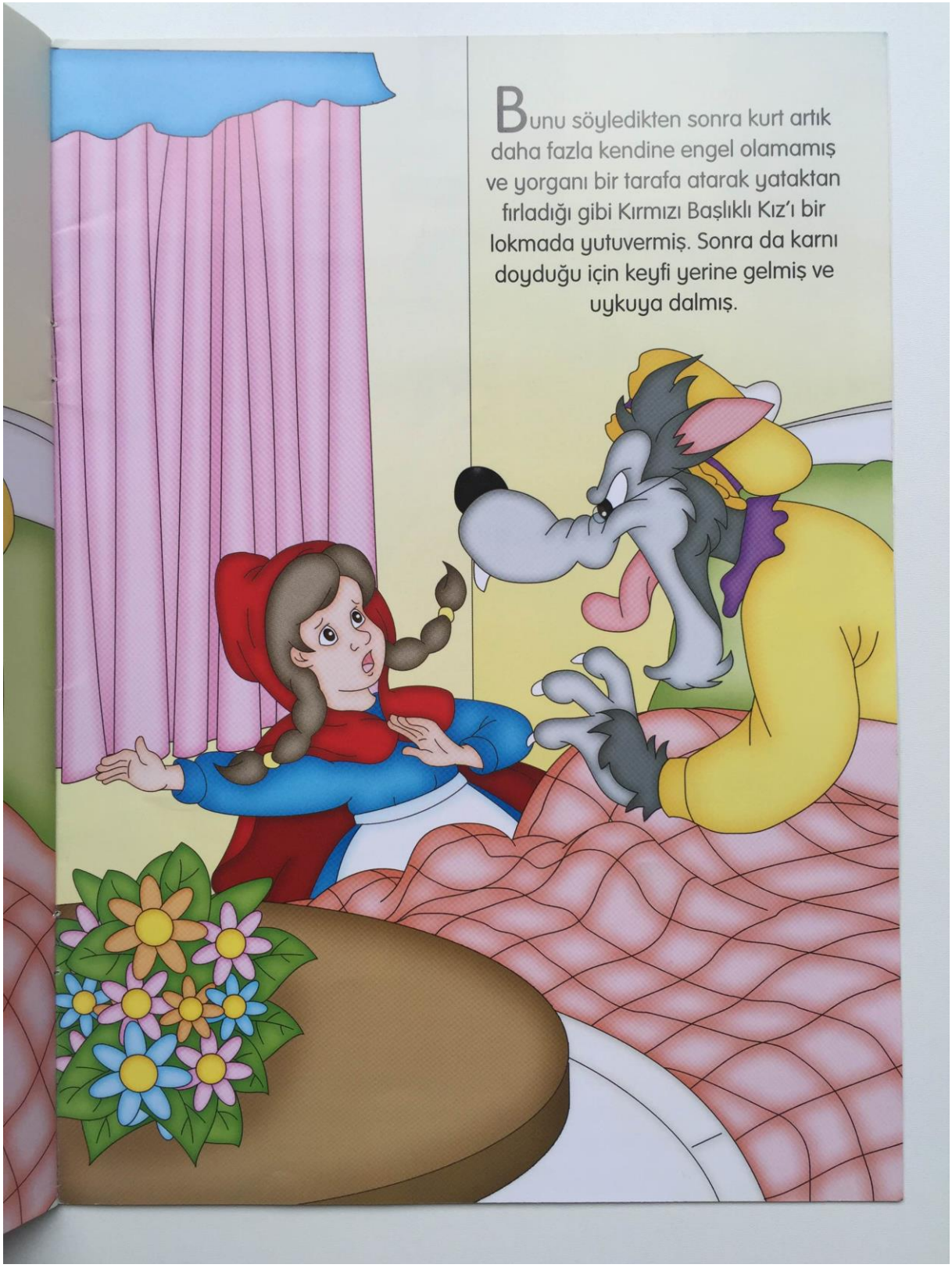
EK-6. (devam) Kırmızı Başlıklı Kız

EK-6. (devam) Kırmızı Başlıklı Kız

EK-6. (devam) Kırmızı Başlıklı Kız

EK-6. (devam) Kırmızı Başlıklı Kız

EK-7. Almanca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

Rotkäppchen (Kırmızı Başlıklı Kız)

1.Buradan pekte uzak olmayan bir köyde yaşayan, o kız çocuğu en sevdiği kırmızı başlığını giymişti.
Bu yüzden kırmızı başlıklı kız olarak bilinirdi /isimlendirilmişti.

2. Annesi onu bir gün hasta büyükannesini ziyaret etmesi için göndermişti. Annesi onu "Yoldan çok uzaklaşma" diye uyarmıştı. "Orman tehlikeli." Kırmızı başlıklı kız güldü ve el salladı. Çoktan uzaklaşmıştı cevap vermek için.

3. Ormandaki yaban sümbülleri (çan çiçekleri) yolun iki tarafını Mavi bir halı gibi kaplıyordu. Kırmızı baslıklı kız büyükannesi için biraz çiçek toplamak istedi, annesinin öğüdü ve yoldan ayrılmaması gerektiği aklındaydı.

4. Nihayet kırmızı başlıklı kız büyükannesinin ormandaki evine varmıştı.

5. Kapıyı çaldı. Kapıya ilişmesiyle beraber heyecandı.

6. " buradayım" dedi bir yabancı titrek bir sesle.
" zavallı büyükanne" dedi k.b.kız. " hala hasta mısın ? "
"Seni gördüm daha iyi oldum dedi kuştüyüne örtülü bir halde. " Yakınıma gel, canım!"

7. Kırmızı başlıklı kız tereddütle yatağa yaklaştı. " büyükanne! " diye çağırdı. "Kulakların neden böylesine büyük ?"
" Seni daha iyi duyabilmek için ! Lütfen böyle nezaketsiz olma, yavrum, ve bana bir öpücük ver ! "

8. Yavaşça ve endişeli bir şekild eğildi kırmızı başlıklı kız önüne, yaklaştıkça daha da korkmaya başlamıştı kız, taa ki…

9. Dikkat et! Büyükannenin gömleğinin içindeki bir Kurt! Evet sonunda birisi kırmızı başlıklı kıza yardım etmek için oradaydı.

EK-7. (devam) Rotkäppchen Almanca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

10. O cesur ormancıydı kurdu yakalayan ve yaşlı büyükanneyi sağlıklı ve güvende olarak elbise dolabının içinde bulan.

11. Nihayet işler iyi gitmeye başlamıştı. Ama asla kurtlara güvenme, giyinmiş olsalar dahi!

EK-8. Çekçe Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

ČERVENÁ KARKULKA. (Kırmızı Başlıklı Kız)

1. Uzak diyarlarda ormanın yakınlarında küçük bir kız yaşarmış... Üstündeki kırmızı başlıktan dolayı herkes ona kırmızı başlıklı kız dermiş.
2. Günlerden bir gün kırmızı başlıklı kızın annesi bir sepet hazırlar ve onu büyükannesine götürmesini söyler.

3. Kırmızı başlıklı kız, büyükannesine giden orman yolunda dolaşırken ağaçta bir kuşa rastlar.

4. O yolun üzerinde bir de kurt duruyordur. Kırmızı başlıklı kız (ona kimin seslendiğine) sese kulak verir.

5. " Kime gidiyorsun, başlıklı kız? " diye sorar (ses). " Büyükanneme çörek götürüyorum. " diye cevap verir kırmızı başlıklı kız.

6. " Peki senin büyükannen nerede oturuyor? " " Orada ormanın arkasında. Hoşçakalın bay Kurt! "

7. Kurt yolda kırmızı başlıklı kızı geçip ondan önce büyükannenin evine varır, kapıyı çalar. Büyükanne sorar: " " Kim o? " Kurt ince bir sesle cevap verir: "Benim kırmızı başlıklı kız."

8. Büyükanne kapıyı açar açmaz kurt ona saldırır, büyükannenin yatağına yatar.

9. Eve varan kırmızı başlıklı kız evin darmadağın olduğunu farkeder.
Ve sorar: " Büyükanne burada mısın?

10. İçeri giren kırmızı başlıklı kız büyükannesini yatakta görür.
Ve sorar: " Büyükanne niçin kulakların bu kadar büyük? "Seni daha iyi duyabilmek için" diye cevaplar kurt.

EK-8. (devam) Çekçe Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

11. "Peki neden gözlerin bu kadar büyük?
"Seni daha iyi görebilmek için."
" Peki neden bu kadar büyük dişlerin var?"

12. "Seni daha iyi yiyebilmek için! " der kurt ve kırmızı başlıklı kıza saldırır.

13. Kurt büyükanne ile kızı yer ve uyur.
Orman evinin oradan geçen bir avcı onun horlamasını duyar, kurdun karnını kesip büyükanne ve kırmızı başlıklı kızı çıkarıp kurtarır.
Sonsuza dek mutlu yaşarlar.

EK-9. Fransızca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

Un Petit Chaperon Rouge (Kırmızı Başlıklı Kız)

1. Hey!

2. Nereye gidiyorsun bakalım?

Büyükannemin evine.

3. Benimle gelsen ne iyi olur.

Nereye gideceğiz?

4. yemek hazır!

5. Yiyelim mi?

6. Evet! (elbette) Et yemeği kırmızı ve kanlı!!!

7.Vay canına! Senin kulakların ne kadar büyük kulakların var öyle!!!

8.Seni daha iyi duyabilmek için…

9.Ne kadar da tüylüsün!

10.Gözlerin nasıl da kocaman öyle.

11.Dişlerin ne kadar da devasa!

12.Daha iyi yiyebilmek için!

13.(hayır) Değil.

14.Değil mi?

15.Nefesin ne kadar da kötü kokuyor…

16.Benim!?.. mi?

17.Bir şeker al.

18.ya.. şey.. teşekkürler

19.Yer.

20.Ağğğhh!

21.Saf!

EK-10- İspanyolca Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

Caperucita Roja (Kırmızı Başlıklı Kız)

1. Kırmızı başlıklı kız hasta olan büyükannesini ziyarete gidiyordu.
Kırmızı başlıklı kızın sarı bukleleri, bal peteği gibi tatlı bir kalbi vardı.

2. Gününe ilk ışıklarında yola koyuldu. Büyük bir cesaretle, tek başına ormanın içinden geçecekti.
Yolunda yürürken karşısına bir anda bir kurt çıktı ve zalimce bakan gözlerle ona sordu : Kırmızı başlıklı kız söyle bana nereye gidiyorsun ?

3. Kırmızı başlıklı kızın benzi bir zambak kadar beyazladı. Büyük annem hasta ona tatlı kabak çorbası ve kek götürüyorum. Yakındaki köyü biliyor musun, onun girişinde oturuyor.

4. Büyülü ormanda, büyükannesine kırmızı orman meyveli çiçekleri topluyorken, gördüğü nefis renklere sahip bir kelebeğin peşine takılıp Traidor'a yapacağı yolculuğu unutuverdi.

5. Bu sırada kurt, kestirme yollardan, derelerden tepelerden geçerek Kırmızı Başlıklı Kızın büyükannesinin evine ondan önce vardı ve kapıyı açtı. Sesini sevimlileştirerek, kızın yolda olduğunu söyledi.

6. Üç gündür ağzına lokma koymamış olan kurt, büyük bir iştahla büyükanneyi yemeğe koyuldu. Zavallı büyükanne bir başına.. kim onu koruyacaktı ki.. Büyükanneyi bir güzel midesine indirdikten sonra sinsice gülerek onun kıyafetlerini giymeye koyuldu.

7. Az bir süre sonra kulübenin kapısı çalındı. Kurt sesini değiştirerek 'Kim geldi? ' diye sordu . Küçük kız tatlılıkla 'Büyükannem hasta, bu yüzden annem tarafından hazırlanmış yiyecekleri getirmiştim.' dedi.

8. Kırmızı başlıklı kız ürkek bir şekilde elindeki çiçekler titreyerek içeri girdi. Kurt, büyükannenin kıyafetleri ile yatakta idi. Elindekileri bırak da yamacıma gel dedi.
9. Şapkasının içinden koca kulakları taşmış kurda , masumiyetle sorarak ' Senin kulakların ne kadar da uzun büyükanne ? ' dedi.
Kurt ona sarılarak 'Seni daha iyi duyabilmek için küçüğüm' dedi.

10. Küçük kız bu sefer de onun kocaman gözlerine takılı kalarak merakla sordu : Peki ya gözlerin neden bu kadar kocaman ?
'Canımın içi, e tabiki de sana daha iyi bakabilmek için'

11. Yaşlı kurt güldü, siyah dudaklarından kocaman dişleri korkunç bir ışıltı ile göründü.
'Nineciğim söylesene senin dişlerin neden bu kadar kocaman ? '
'Birtaneciğim senin daha iyi yiyebilmek için!'

12. Üstündeki kıyafetleri atıp, ürkek küçük kızı etiyle , kemiğiyle midesine indirdi.

EK-11. Rusça Masal Kitabının Türkçe Tercümesi

Красная Шапочка (Krasnaya Shapochka), (Kırmızı Başlıklı Kız)

1

Bi varmış bir yokmuş, köylerin birinde küçük bir kız yaşarmış.

O kadar iyi o kadar iyiymiş ki dünyada ondan daha iyisi yokmuş. Annesi onu dünyalar kadar çok severmiş. Büyükannesi ise daha çok. Doğum gününde büyükannesi ona kırmızı bir başlık hediye etmiş. O günden beri kırmızı başlıklı kız, her yere onun yeni ve gösterişli kırmızı başlığıyla gidermiş.

2

Komşuları onun için şöyle söylermiş.Bakın Kırmızı başlıklı kız geliyor. Günlerden bir gün annesi çörek yapmış ve kızına seslenmiş.

- Kırmızı başlıklı kız al bu çöreği ve bu yağı büyükannnene götür. Sağlığı sıhhati yerinde mi öğren.

Kırmızı başlıklı kız hazırlanmış ve büyükannesinin olduğu köye doğru yola koyulmuş.

Ormanda yürürken karşısına gri renkli kurt çıkmış.

3

Bu kurt kırmızı başlıklı kızı yemeyi çok ister.

Yakınlarda bir yerde ağaçkakanlar ağaca gagalarıyla vuruyorlarmış, kurt kırmızı başlıklı kızı yemeye kalkışırken birden kırmızı başlıklı kıza sorar. “- nereye gidiyorsun kırmızı başlıklı kız? ”

Kırmızı başlıklı kız bunun üzerine ne kadar tehlikeli olduğunu bilmeden ormanda durur ve kurtla konuşmaya başlar

Kurtla selamlaşır ve der ki:

- büyükanneme gidiyorum, ona çörek ve yağ götürüyorum.

4

- Peki büyükannen uzakta mı yaşıyor? diye sorar kurt.

Oldukça uzakta diye cevap verir kız.

Bak o köyde köşeden birinci evde değirmenin arkasında.

- Tamam der kurt.

Bende senin büyükanneni ziyaret etmek istiyorum. Ben bu yoldan gidiyorum sende diğer yoldan git.

Bakalım hangimiz daha erken varacağız.

Bunları söyleyen kurt kısa yoldan koşmaya başladı.

5

Fakat kırmızı başlıklı kız ise en uzun yoldan gitmeye başlamıştı.

O acele etmeden yolda durup çiçek toplayarak, onlardan çiçek demeti yaparak yürüyordu. O değirmene varmadan kurt artık büyükannenin evine varmıştı ve kapıyı çaldı.

-Tak Tak! “

- Kim var orada? büyükanne sorar.

6.

Benim sizin torununuz kırmızı başlıklı kız diye kurt ince bir sesle cevap verir. Ben size misafir geldim. Çörek ve bir kase yağ getirdim. Büyükanne ise hasta olduğu için yatakta yatıyordur.

Gelenin gerçekten kırmızı başlıklı kız olduğunu sanar ve yüksek sesle seslenir.

- Kapının arkasındaki ipi çek yavrum, kapı açılacak.

7. Kurt ipi çeker ve kapı açılır. Kurt büyükannenin üzerine atlar ve tek hamlede onu yutar. Kurt çok açtır 3 gündür hiç bişey yememiştir. Sonra kapıyı kapatıp büyükannenin yatağına yatar. Ve kırmızı başlıklı kızı beklemeye başlar. Az sonra kız gelir ve kapıyı çalar.

- Tuk tuk!

8

-Kim var orda?

Onun sesi çok kaba ve hırıltılıdır. Kırmızı başlıklı kız ilk başta çok korkar. Ama sonra büyükannesi üşüttüğü için sesinin böyle olduğunu düşünür.

- Benim, sizin torununuz diye cevaplar kırmızı başlıklı kız, size çörek ve bir kase yağ getirdim.

- kurt öksürür ve daha ince bir sesle "ipi çek yavrum, kapı açılacak" der.

Kırmızı başlıklı kız ipi çeker ve kapı açılır. Kız evin içine girmiştir. Ve kurt battaniyenin altına saklanır.

9

- Torunum çörekleri masanın üzerine bırak. Kaseyi rafa koy, kendinde benim yanıma gel.
Belli ki yorulmuşsun.
Kırmızı başlıklı kız kurdun yanına oturur ve sorar.
- Büyükanne neden sizin elleriniz bu kadar büyük?
- Seni daha sıkı sarabilmek için.

- Büyükanne kulaklarınız neden bu kadar büyük?
- Seni daha iyi duymak için yavrucum.

- Büyükanne gözleriniz neden bu kadar büyük?
- Seni daha iyi görmek için yavrucum.

- Büyükanne dişleriniz neden bu kadar büyük?
- Seni daha çabuk yiyebilmek için yavrucum.

10

Kırmızı başlıklı kız çığlık bile atamadan, hain kurt onun üzerine saldırır. Kırmızı başlığı ve papuçlarıyla birlikte kızı yutuverir. Ama şans ki, tam da o anda evin yakınından omuzlarında baltalar olan avcılar geçiyordur. Onlar gürültüyü duyup eve doğru koşarlar ve kurdu öldürdürürler. Sonra karnını yarıp, oradan kırmızı başlıklı kızı ve büyükanneanneyi çıkarırlar. İkiside sağ salim ve zarar görmemiştir.

EK-12. Resimleme Özellikleri Değerlendirme Ölçeği

RESİMLEME ÖZELLİKLERİ							
KRİTERLER	**KİTAPLAR**					**AÇIK LAMA**	**UZMAN GÖRÜŞÜ**
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**		
A. BİÇİMSEL ÖZELLİKLER							
1.Resimler ilk bakışta anlaşılabilecek kadar nettir.	( )	( )	( )	( )	( )		
2. Kitapta, resimlemeler ön planda yer almıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
3. Resimler ilgi çekicidir.	( )	( )	( )	( )	( )		
4. Resimlerin renkleri amaca uygundur.	( )	( )	( )	( )	( )		
5. Resimlerde duygular etkili biçimde ifade edilmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )		
6.Resimlerde hareketler net ifade edilmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )		
7.Resimlerde içinde bulunulan ortam iyi canlandırılmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
8.Resimlemelerin sayfada konumlandırılması uygundur.	( )	( )	( )	( )	( )		
9.Resimlemelerdeki desenlerde oran-orantı sağlanmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
10.Kullanılan resimlemeler de görsel devamlılık sağlanmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
11.Resimleme tekniği (sulu boya, pastel boya, bilgisayarda resimleme vb.) uygundur.	( )	( )	( )	( )	( )		
12.Resimlemeler özgündür.	( )	( )	( )	( )	( )		
13.Resimlemeler estetik beğeni kazandıracak niteliktedir.	( )	( )	( )	( )	( )		
B. RESİMLEME-METİN İLİŞKİSİ							
1.Kitapta yer alan resimlemeler metni yansıtmaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )		
2.Resimlemede kullanılan öğeler (renk, boyut, şekil, desen) metne uygun seçilmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )		
3.Resimleme metnin anlaşılmasını kolaylaştırmaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )		
4.Metin ile resim birbirini tamamlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )		
5. Metinde uygun yazı karakteri seçilmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )		
6. Metinde uygun büyüklükte yazı kullanılmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
7. Sayfada uygun metin hizalamaları kullanılmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
C. RESİMLEME-ÇOCUK İLİŞKİSİ							
1.Resimlemeler kitabın hitap ettiği yaş grubuna uygundur.	( )	( )	( )	( )	( )		
2.Resimlemeler güdüleyici niteliktedir.	( )	( )	( )	( )	( )		
3.Resimlemede kullanılan renkler çocuğun ilgisini çekecek şekilde kullanılmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
4.Resimlemedeki unsurlar çocuğun soyut kavramları somutlaştırmasına yardımcı olacak niteliktedir.	( )	( )	( )	( )	( )		
5.Resimlemeler çocuğun hikâyeyi anlamasına yardımcı olacak kadar sık kullanılmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )		
6.Resimlemeler çocuğun hayal dünyasını harekete geçirecek, onu düşündürecek niteliktedir.	( )	( )	( )	( )	( )		
7.Resimlemeler çocuğun hikâye konusu hakkında yeni veya farklı fikirler üretmesine olanak sağlayacak niteliktedir.	( )	( )	( )	( )	( )		

GAZİ GELECEKTİR...